

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgemaakt door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR: HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
RICHTINGSDIENST: TEL. 14519. POSTGIRO 114574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

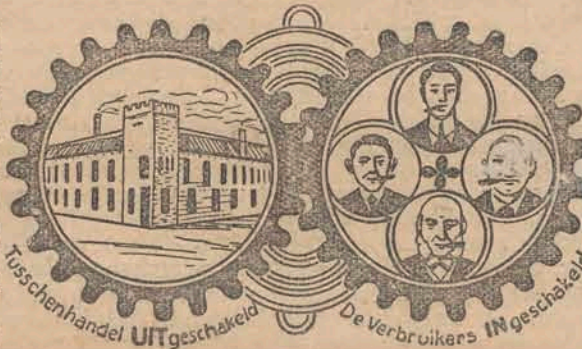
MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

ENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het gebrachte aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de kosten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker in goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benoemde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Uwende, relaties te winnen is ons doel en garanderen wij steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

HOUD: De tocht volbracht! — De „Non-Coöperation“ c.a. — Indonesische Dorpsautonomie. — Kunst-, Kunstnijverheid en Huislijf. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. — Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Ceylon. — Uit den Verrren Vreemde. — Berichten der Afdelingen: (I. Amersfoort, II. Apeldoorn). — Meded. Mutaties van 19 tot 26 November 1924.

VAN SCHALKWIJK & Co.
COMMISSIONNAIRS IN EFFECTEN
TELEFOON 11810 & 11811 'S-GRAVENHAGE
TELEGR.-ADR.: SCHALKEF JAVASTRAAT 96
BELASTEN ZICH OP BILLIJKE VOORWAARDEN:
MET HET INCASSEEREN VAN PENSIÖENEN, GAGEMENTEN, VERLOFSTRACTEMEN, ENZ.
ALSMEDE VAN ALLE DAARAAN VERBONDEN FORMALITEITEN
ALLE BANKZAKEN

VRAAGT SCHOLTEN'S
ZELFRIJZEND BAKMEEL
MAIZENA PUDDING
AARD.MEEL EN SAGO
FABRIEK VAN MEELPRODUCTEN
JOH. B. SCHOLTEN, AMSTERDAM
..... BROUWERSGRACHT 288 TEL. 47637.

Brillen :: Pincenez
Kijkers
Foto Projectie
L. Jansstr. 27 Hoffeverancier Utrecht
Leiss P. W. HIELE
Punkfal

BESCHIKBAAR.

Hotel Pension Restaurant „PLAZA“
(Arnhemsche Coöperatieve Keuken)
Volperplein 7-8 ARNHEM Telefoon 2686
Directeur: CHARLES A. FELLOER
Gelegen in het Centrum van Arnhem, tegenover de wacht-kamer der tram en autobussen
PRIMA KEUKEN MATIGE PRIJZEN
Garage • Bondscafé • Rijwielbergplaats
SPECIAAL INGERICHT VOOR INDISCHE FAMILIES

Tandarts Dr. A. KERVEL
Frederik Hendriklaan 45
DEN HAAG TELEF. 50122
Spreekuur 9-3
Belangrijk verlaagd Tarief bij contante betaling.

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Brandstoffenhandel
Fa. J. H. KRUL Jr.
Overveen en Bloemendaal. Tel. 1617 en 22012
PRIMA BRANDSTOFFEN. CONCURR. PRIJZEN
beste adres v. Centrale Verwarming

MIMONTA. Middenstandsinstuut
voor Mond- en Tandheelk.
Onder leiding van Dr. A. KERVEL en G. KRUIJS,
Mond- en Tandartsen
Valkenboschplein 17 Tel. 32728
Spreekuur 9-4. Ma., Wo. en Vrijd. ook v. 6-8
lage tarieven. Spec. v. Ziekenfondsleden

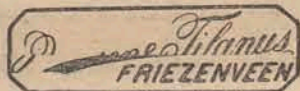
Voor
Candidaatsexamen-Indisch Jurist

leidt op

Mr. H. GILTAY

Laan v. Meerderv. 516 DEN HAAG

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Theresiastr. 65. DEN HAAG.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.

In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen- van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

In fijne Lederwaren en Reisartikelen
Atelier voor alle voorkomende reparatie

Stoomververij en Chemische Wasscherij
„DUINOORD”.

Begoniastraat 188-190 Telefoon 36048
hoek Goudsbloemlaan

Goederen binnen 4 dagen zonder prijsverhooging
thuisbezorgd.

Heerencostumes . . . f 4.—	Wol en Plu. p. □ el f 0.40
Mantelcostumes . . . f 4.—	Handschoenen, per
Jassen, vanaf . . . f 2.75	paar vanaf f 0.20
Mantels f 2.75	Oppersen v. Heeren-
W. Dekens f 1.— en f 1.20	Costuums f 1.50
Gest. Dek. f 1.50 en f 1.75	Idem m. ontvlecken f 2.50
Vitrages . . . per □ el f 0.15	Dames-Costuums
Madras f 0.20	naar grootte

Speciaal in het reinigen van Carrosserie-Bekleding

W. VAN HEUSDEN - DEN HAAG
Fr. Mauritsplein 4 COMMISSIONNAIR IN EFFECTEN Teleph. 51243
Assuranties - Administraties - Bewaargevingen - Incasso's
Uitvoering te 's-Gravenhage, Amsterdam en Batavia

De tocht volbracht!

„Wij weten niet of een vaste lucht-
verbinding mogelijk zal zijn; wat wij
wél weten, is dat gij, pioniers, ge-
toond hebt, ondanks groote moeilij-
kheden, den tocht te kunnen volbre-
ngen. Gij zijt mannen vol moed en
derf, gelijk de pioniers uit het einde
der 19de en begin der 20de eeuw.”

G.-G. Fock tot de vliegeniers.

Daar is vreugde in ons hart — en in het hart van
allen, die het wél meenen met onze groote, mooie
Kolonien!

Daar heeft deze week binnen-in ons iets getin-
teld van nationalen trots; van groote voldoening;
van dankbaarheid!

Wij hebben de vlaggen zien wapperen uit onze
huizen en kantoren; uit officieele en niet-officieele
gebouwen; van scholen en kerken..... We hebben
met koortsachtigen ijver gegrepen naar de Maan-
dagavondbladen en het enthousiasme van de Ne-
derlandsche pers gedeeld; we hebben het elkander
langs de straat en door de telefoon toegeroepen:
Ze zijn 'r, hoor!

Inderdaad, daar was vreugde, daar was blij-
schap in ons!

Weet ge, welke voldoening ons dierbaar Vader-
land deze week heeft mogen smaken? Zeker — in
de eerste plaats die van de aankomst van het eer-
ste Nederlandsche vliegtuig in Nederlandsch-Indië.
Maar er was méér! Toen we Maandag door de stra-
ten der Residentie gingen en mede opgingen in het
vreugdebetoon en in het enthousiasme..... toen
hebben we mogen constateeren dat de Nederland-
sche nationale gedachte in haar geheel werd ge-
trokken naar onze kostelijke eilanden aan den Eve-
naar. En de dien Maandagavond verschenen bladen-
van-allerlei-richting hebben voor een wijle de ge-
schillen op koloniaal-politiek terrein laten rusten.
Links en rechts waren er slechts woorden van
waardeering en blijdschap. Men voelde het: de reis
van de Fokker VII met zijn moedige passagiers
raakte onze nationale eer! En die wetenschap over-
heerschte dien dag alle verschil van meening.

Even hebben we een vreeze gevreesd!

Dat was, toen in het begin van October ons de
ontstellende berichten bereikten uit Philippopol;
toen er sprake was van uitstel, van afstel! Toen
hebben we éven onze nationale eer in gevaar ge-
zien..... maar gelukkig is dat ons niet overkomen.
De moed en het doorzettungsvermogen van het drie-
tal vliegers zoowel als de soliditeit van het Fokker-
fabrikaat gedoogden geen uitstel langer en die drie
eigenschappen zijn het geweest, die de mogelijk-
heid van nieuwe banen op den verkeersweg naar
Indië hebben aangetoond. Het oponthoud in Bulga-
rije en de rustdagen buiten beschouwing gelaten
werd Batavia vanuit Amsterdam in twintig dagen
bereikt, een resultaat waarop men trotsch mag zijn,
omdat het nóg sprekender is dan dat van den En-
gelschen vlieger-kapitein Ross Smyth, die in 1919
vanuit Londen op Kali-Djatti landde. De toekomst
— en naar we mogen hopen een niet al te verre toe-
komst — zal laten zien, dat de tocht van de Fokker
VII een éérste tocht geweest is en dat er nog an-
dere, nóg betere resultaten te bereiken zijn. De reis
van dezen Oostinjevaarder opent vele en velerlei
perspectieven. De stellige mogelijkheid van een
luchtverbinding Amsterdam—Batavia is aange-
toond. Aan het Nederlandsche initiatief is thans
het woord.....

Wij zullen niet in herhalingen vervallen voor wat
betreft de laatste dagen van den tocht en de onbe-
schrijfelijke geestdrift die er in geheel Indië en in
Batavia vooral geheerscht heeft. De dagbladen heb-
ben aan de hand van breedvoerige telegrafische
verslagen ons reeds zoo talrijk vele bijzonderheden
vermeld, en een Weekblad als het onze kan in
dezen uiteraard moeilijk nieuwsblad zijn. We heb-
ben een enkele zinsnede uit de redevoering van den

Landvoogd, gehouden bij aankomst der vlie-
gertochten als motto weergegeven. Die woorden
spreken uit wat er deze dagen in onze harten
leefd heeft en een Koninklijk Besluit, waarbij
drietal geridderd werd, heeft op die woorden
grootte waardeering het zegel gezet.

Een stroom van telegrafische gelukwens-
heeft de vliegers in Batavia reeds op de ho-
gebracht van het medeleven hier in Holland en
de groote blijdschap die ook ons land vervuld
— en een woord van hartelijken gelukwens-
mocht, naar we meenden, ook van onze zijde
ontbreken.

Die gelukwensch geldt uiteraard in de
plaats de volbrengers van den tocht, de heeren
der Hoop, Van Weerden Poelman en Van
Broeke. Ganschelijk niet ten onrechte heeft
Nieuwe Rotterdamse Courant deze week de
nige Hollanders genoemd: „de pioniers, de ver-
niers, zocals Cornelis de Houtman dat eens ge-
is voor den zeeweg naar Indië.” En indien de
wering van Fransche piloten in Angora juist is,
dat de door het drietal gedane vlucht over het
rusgebergie nooit eerder met een verkeersvlieger
is volbracht, dan wordt inderdaad de prestatie
de drie Hollanders er des te grooter en grooter
door.

Hun in de eerste plaats geldt onze gelukwens-
en, wanneer wij nog eens even in de toekomst
gen blikken, dan dringt onwillekeurig die twee
andere wensch op den voorgrond: Deze eer-
tocht van het ferme drietal Nederlanders worde
door meerdere gevolgd!

Maar dan in de tweede plaats ook een felicite-
ring voor het Comité Vliegtocht-Nederland-Indië,
door voorbereiding en volharding den tocht
mogelijk maakte — en wanneer we ook in dit ver-
band een naam willen noemen, dan willen we
één van de overige medewerkers op den ad-
grond plaatsen, als we slechts Generaal Snijders
naar voren brengen. Wie, gelijk wij, ook
eenigermate van nabij weet welke moeite en
offeringen deze oud-opperbevelhebber zich getro-
heeft om tot het gewenschte resultaat te kom-
zal ongetwijfeld ook een woord van waardeering
hulde aan hem onderstrepen. Het is ons be-
dat Generaal Snijders al het mogelijke heeft aan-
wend om de financieele zijde van het vliegt-
vraagstuk tot oplossing te brengen en dank zij
onvermoeid pogen en dank zij de medewerking
hij daarbij van vooraanstaande lichamen in
en Nederland mocht ondervinden, is ook dat
in elk opzicht geslaagd.

Daar was vreugde en blijdschap in de
van ons Nederlandsch-Indisch volk. Op het oog
blik dat wij dit schrijven hebben nog maar een
van de hooggestemde feesttonen uit Batavia ons
reikt; maar reeds die enkele vreugdestemmen
ben ons verzerkd dat aan het drietal daargen-
op Tjililitan, een hartelijke, geestdriftige ont-
werd bereid. Het zal onzen mannen, tijdens
verblijf in Indië, aan blijken van dank en waar-
ring niet ontbreken.

En al moge momenteel de nuttige waarde
vliegtochten als deze nog niet ten volle kon-
worden geschat, toch hopen en gelooven wij
der optimistischen overmoed, dat, gelijk deze
gen reeds werd opgemerkt, deze tocht de kiem
geweest waaruit een plant zal opschieten met
telijke vruchten voor beide deelen van den Ne-
landschen Staat.

De „Non-Cooperation” c. a.
van ambtelijk Britsch-Indisch standpunt, volgens
de Koloniale Verslagen.
Door E. L. K. SCHMÜLLING.

De Mahatma Gandhi, de alom bekende en befa-

Brandstoffenhandel H. HAVINGA

Oud-Gezggvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West”
Leverancier van het Koninklijk Instituut
v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-i.
Kantoor: HOEKADE 13a - DEN HAAG - TEL. 10624

Het aanbevolen adres
voor COMPLETE MEUBILEERING is het

Meubelhuis „Conrad”
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. 35650
hoek Conradkade

H.H. AMATEURS, welke een prima St. Nicolaas-Cadeau zoeken en Dames welke haar man huiselijk willen maken bestellen bijtijds onze **drie-lamps Telefonieontvanger „R. D. 3” Superieur**, waarmede alle Telefoonconcerten, zowel Holl. als Buitentl., met telefoon en luidspreker kunnen worden opgenomen. Prijs, compleet met alle toebehooren **f 175.-**

Radio Technisch Bureau „BROADCAST”, Sonostraat 75, Den Haag

De Hindoesche volksleider, werd in Maart 1922 veroordeeld; sinds is het stil geworden, niet t. a. v. maar van het vóórdien zoo overvaak gebezigt. Het woord „Non-Cooperation” met hem zoo nauw verbonden. Dit woord, met zijne tweeledige, n.l. staatkundige en economische, beteekenis, kwam toen vrijwel nergens, vooral niet in dagbladen, meer voor. Zoo snel als het is opgekomen als aanduiding van een beweging, zoo snel is het ook verdwenen, totdat men in begin November '24 in een telegram melding gemaakt had van het belangwekkende feit, dat er tusschen Gandhi en de Swaraisten overeenstemming is bereikt en dat men de „non-cooperation”, althans de economische, nog zoude opschorten, maar de staatkundige zoude hervatten, wellicht juist: kracht voorzetten. De Swaraisten zijn eene staatkundige partij, die, volgens het Br.-Indische Koloniaal Verslag over '21, streeft of naar zelfbestuur of naar Dominion Home Rule of zelfs naar geheele onafhankelijkheid, terwijl anderen haar uitleggen als overheersching door den Islam.

Nu komt het mij in verband met: 1. de veel beteelende mededeelingen in het Koloniaal Weekblad van 30 October over de verzoening tusschen Hindoes en Moslim in Britsch-Indië; 2. de houding en houdingen verkregen door den eerst in dit jaar naar buiten bekend geworden burgemeester van Calcutta, den Hindoe Das, zeer vooraanstaand nationalistischen leider, meermalen zelfs als opvolger van Gandhi beschouwd; 3. de speciale, welk uitzonderingsmaatregelen, onlangs voor Benares genomen en waardoor eenige dozijnen personen, vermoedelijk om nationalistische woelingen te straffen ondergingen; van nut en belang is het bekend te maken, hoe de Britsch-Indische regering en het Britsche koloniale bewind tegenover de Non-Cooperation heeft gestaan; hoe zij die rusten daaromtrent tal van schriften en verhandelingen te Londen, Delhi en in de archieven van de hoofdstaats van Br.-Indië; voor gewone verdelingen zijn deze echter, en terecht, onbereikbaar; voorts is er ook een en ander over openbaar gemaakt, vermoedelijk vrij veel: maar ook daarvoor slaan wij in Nederland zeer veraf. Dit is echter geene reden om er het hoofd bij te laten hangen, in de meening: waar vandaan kan men over deze bewegingen, die ons Nederlanders onverschillig kunnen en mogen laten, ingelicht worden? Er bestaat daarvoor gelukkig eene zeer goede bron van hoogambtelijke aard, n.l. van zeer officieelen huize en dat is het: „Statement exhibiting the moral and material progress and conditions of India”, d.i. niets anders dan het Br.-Indische Koloniaal Verslag, in het kort te duiden als „Statement”, dat telkenjare in Augustus, als voornaamste der vrij talrijke „bluebooks”, te Londen pleegt te verschijnen of niet in Indië gedrukt.

Gandhi's vonnis tot gevangenisstraf met het woord Non-Cooperation ook de beweging zelve zeer te zijn geluwd, ingeënt of zelfs vervloeid en verdwenen. Het zou van kinderlijk onverstand getuigen en van onwijze kortzichtigheid, indien men zoude verwachten, dat de ontstaansreden, de oorzaken, streven en bewegingen nu ook met één zwaai zijn vernietigd en verdwenen: met eene beweging dezer beweging moest zelfs rekening worden gehouden na de invrijheidstelling van Gandhi. Maar als vrij vaststaande kon men wel aannemen, dat de emancipatieve nationale energieën, op staatkundig en economisch zelfbeheer, op voeding en vrijmaking gerichte streven en verwezenlijking voor wat zij beoogen en bedoelen niet meer zouden bezigen het als tweesnijdend gebleken wapen, dat Non-Cooperation heet.

De aanhangers dezer in Gandhi verpersoonlijkte beweging schijnen er vrij afdoend overtuigd en door-drongen van te zijn geworden, dat zij een droevig-noodlottigen dwaalweg wandelden, die te kennelijk ten verdere leidde. En het is dan ook zeer de vraag, of men de Non-Cooperation nog zal toepassen, althans de economische.

Maar al moge men achteraf kunnen zeggen: gewogen en te licht, ja bijkans gewichteloos bevonden, de Britsche bewindslieden kenden haren onvang en beteekenis niet juist en precies en waren er vóór Gandhi's veroordeeling zeer in het onzekere over; zij zagen bekommerd en met bezwaard gemoed in de toekomst. Het Statement over '21 zegt van de Gandhi-beweging, op blz. 31, dat zij in vereniging met andere ernstige gebeurtenissen er het meest toe heeft helpen bijdragen, om bijeengenomen te hebben: „darkened the political firmament of India during the years 19 and 20.”

Wat deze firmamentsverduisterende wolken betreft, is het ter kenschetsing van de groote snelheid, waarmede zij opkwamen en eenigszins bij verassing een groot en steeds grooter wordend deel van het koloniaal-politiek zwerk vulden, kan dienen het feit, dat het „Statement” over 1919 er met geen enkel woord gewag van maakt; ook niet van de „Swaraj”-beweging. Wel wordt daarin gesproken van de „Nationalist party” als Extremisten, van de Mohammedaansche roerigheid, de houding jegens de Chelmsford-Montagu-hervorming, de „Rowlatt Bills”, de bloedige Amritsar-onlusten, economische moeilijkheden en dit bij elkaar genoemd „a dangerous situation fraught with the most dangerous possibilities of internal disorder”. De naam Non-Cooperation bestond nog niet, het was zoo geen onbekend woord, dan toch een onbekend begrip. Het werd echter kort daarna geboren als de benaming voor eene beweging met vier opeenvolgende stadia van de overbekende negatieve houdingen en gedragingen door weigering, niet aanvaarding, niet erkenning, niet steunen van hetgeen of door de Overheid was ingesteld of verorderd; dit was er het politieke doel van.

Het Statement over 1920 met 205 bl. boeienden tekst behandelt in hoofdstuk II van de zes onder den titel „The causes of public uneasiness” voor het eerst en vrij diepgaand „Mr. Gandhi” op bl. 31, 40, 44, voorafgegaan door eene korte behandeling in hoofdstuk I van de overeenkomst tusschen Generaal Smuts en Gandhi van 1914 omtrent de Britsch-Indiërs in Zuid-Afrika. In het 25 bl. groote hoofdstuk III: „the Preludes to the Reforms” wordt op 11 bl. de Non-Cooperation behandeld en dan nog terloops op bl. 180 in hoofdstuk VI. Over de Swaraisten wordt nog gezweven.

Het uitvoerigst, en dat zal wel het hoogtepunt zijn, is het „Statement” over 1921. Reeds in het korte, lapidair voorwoord, slechts eene halve bladzijde beslaande, treft men dezen zin aan: „On the one hand the work achieved by the Reformed Government in face of all the energies of a movement, so formidable and so determined as Non-Cooperation cannot but reveal the solidity of the foundations, upon which the administrative structure is set”, en verder: „At the moment of writing, political agitation is less intense and the activities of the non-cooperating party have lost, whether temporarily or permanently, the militant fervour, characteristic of the early phase of Mr. Gandhi's movement. This relative calm, succeeding so many months of storms, seems to indicate the close of one epoch in the campaign against the new constitution.” (Cursiveering is van o.g.).

Van het zevental hoofdstukken, waarin de 285 bl. groote, zeer lezenswaardige en goed gestyleerde tekst (veel beter dan in nos Koloniaal Verslag) verdeeld is, zijn ingenomen door deze onderwerpen: Chapter II: The early history of the Non-Cooperation movement; 26 bl. Chapter III: Order and anarchy; 27 bl. Chapter IV: Later development; 26 bl. Chapter VI: The People and their Problems, bl.

ZUID-HOLLANDSCHE BRANDSTOFFENHANDEL
Firma J. KUIJER

Levering van uitsluitend prima Brandstoffen

Regentesselaan 276 Den Haag
Telefoon 35659

HET ZUID - DEN HAAG
Groenmarkt 37 Telefoon 12514

SALON ORKEST onder leiding van Mr. CHARLES NOWAK
Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER

Avond-Concert van 8.30 tot 12 uur

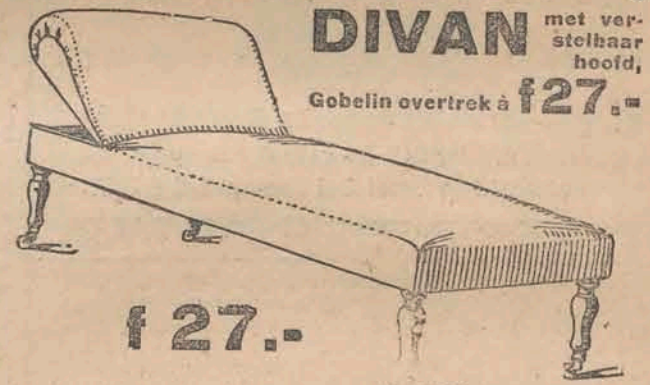
CONVERSATIE-CLUBS voor VERLOFGANGERS.

Vloeiend ENG., FR., D., SPAANSCH spreken en corresp. in slechts 1 MAAND. Honderden dankbet. van hooggeplaatste Ind. ambtenaren dagel. ter inz.

Inst. „SANDERS” 93 ORANJEPLEIN 's Hage.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 12898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

IN DE TORENSTRAAT,

het vroegere steegje, dat thans een breede verkeersweg gaat worden, zijn wij bezig een nieuw gebouw te plaatsen.

Dat doen wij niet uit geldbelegging of speculatie, doch omdat onze werkplaatsen uitbreiding behoeften.

Het getal onzer cliënten neemt ondanks de malaise gestadig toe, omdat men bij ons beter bediend wordt dan bij vele andere drukkerijen.

Het door ons vervaardigde drukwerk voldoet aan hogere eischen en daarbij hebben ook onze afnemers belang, want naar hun drukwerk worden hun zaken beoordeeld.

Laat daarom uw drukwerk vervaardigen bij N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

M. DIJKERMAN
LAARZENMAKER, DEN HAAG

Op elk gebied **SCHOEISEL** naar maat

In Modellen, Kwaliteit en Prijs concurrerend met de beste buitenlandse huizen.

Hendriklaan 198 Tel. 51384

LIJSTEN- EN FOTOHANDEL D. DOOLAARD

Reinkenstraat 18 - Den Haag - Telef. 33137

KUNSTHANDEL LIJSTENFABRIEK

Speciaal adres v. verzend. n. Indië. Gratis verpakk.

Leden van O. en W., eet steeds
KLINK'S FIJNE BELEGDE
BROODJES } PEKELVLEESCH
 ROOSTBEEF
 HAM, ENZ.
 Aanbevelend, **W. F. KLINK,**
 Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
 Wordt ook thuis bezorgd.

H. ISERIEF & ZONEN
 Plein h. Korte Poten 1 - 's-Gravenhage - Tel. 10299
 Specialiteit wollen en katoenen Tricotondergoederen
 Kousen, Handschoenen, Onderjurken enz.
Dr. RASUREL Wollen Onderkleding
 van Natuurwol met
 Turfvezels voor Heeren, Dames en Kinderen

Mevr. **JOH. VAN DER WISSEL**
 Laan v. Meerdervoort 504
DEN HAAG
LEERARES PIANO- EN
ENSEMBLESPEL
 SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

Winterjassen naar Maat vanaf **f 59.-**

C. H. ERNENS, DEN HAAG
 KLEERMAKER
 Valeriusstraat hoek Danckertstr. Telef. 34836

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJN
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a
 DEN HAAG

TELEFOON
 14427

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat bel dan op **14427.**

Rij-Onderricht
Pensionstallen
Handel in Luxe Paarden

Duinstr. 6 : Tel. 50016
 ... SCHEVENINGEN ...

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar. 203
 Te bevragen in „**PERSINGGAHAN**”
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
 v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. 50248

221, 225, 234, 275 (Gandi), 234—237 (Non-Cooperation).
 In de hoofdstukken II, III, IV zijn deze twee onderwerpen in wederkeeringen, nauwen samenhang als het ware in elkaar gevlochten, uitvoerig behandeld.
 Men bedenke, dat het korte, maar diep ernstige voorwoord spreekt van „a serious menace to ordered progress” (a), om te eindigen met dezen zin: „Accordingly, the narrative of political events, comprised in Chapters II, III and IV has been extended beyond the close of the calendar year 1921 in such manner as to round off the record of a well marked and very critical period.” (De cursivering ook van (a) is van steller dezès). Boven het verslagjaar uit is n.l. op bl. 104 en 105 Gandi's inhechtenisneming, terechtstelling en veroordeeling tot 6 jaar gevangenis door de Rechtbank te Bombay er nog in opgenomen.
 Van de harten der Britsche koloniale bewindslieden moeten er sinds dien gedenkwaardigen Maart '22 niet pakken, maar veeleer molensteenen zijn gevallen en zij sindsdien van eene akelig-kwellende en benauwende nachimmerie zijn verlost. De steeds weer aangroeiende zweer was doorgestoken en zij kunnen, bevrijd van druk en knel, althans van de geheimzinnige, niet te overziene of te bepafene Gandibedreiging, weer met volle teugen adem halen. Ter bevestiging van het hier gezegde zij nog in herinnering gebracht het met de Br.-Indische volksbewegingen in zoo nauw verband staande ontslag van den Minister Montagu, ondanks „such invaluable services, rendered to India and to the Empire” (Statement van 22/23 blz. 94; zie ook over hem bl. 272).

In dit Statement wordt de Swarajbeweging in dezelfde 3 hoofdstukken op een 14-tal en in nauw verband daarmee ook het „Swarajfonds” op een 6-tal bladzijden behandeld. Dit is ook in min of meer nauwe wederkeerigheid met Gandi en Non-Cooperation geschied.
 Het in '23 ter Landsdrukkerij te Calcutta gedrukte Statement bevat voor het eerst nog een tweede titelblad, luidende: „India in 1922—23”.
 „A Statement prepared for presentation to Parliament in accordance with the requirements of the 26th Section of the Government of India Act by L. T. Rushbrook Williams, Director of Public Information Government of India.”
 Steller dezès meent hieruit te moeten opmaken, dat behalve de druk, ook de geheele samenstelling van dit verslag voor het eerst in Indië heeft plaats gehad, dat het kant en klaar naar Engeland kwam en noodzakelijk ongewijzigd aan de Volksvertegenwoordiging werd aangeboden. Het eerste titelblad zegt: „Presented to Parliament by Command of His Majesty”, terwijl nog het verslag van '22 over '21/22 op het eenige titelblad te zien gaf de woorden: „Ordered by the House of Commons to be Printed”. Dit wijst toch zeer zeker op het doorsnijden van een zekeren band tusschen Engeland en India, met het gevolg, dat in verslagelijken zin het laatste geheel zelfstandig geworden is en geheel op eigen beenen loopt. Mij komt het voor, dat in dit opzicht de tijd ook voor Ned.-Indië kan geacht worden te zijn gekomen om het Britsch-Indische voorbeeld na te volgen; het is er rijp voor en volstrekt bekwaam toe; het hoe en waarom zij op een andere plaats behandeld.
 Bij wijze van nadeining na een zwaren storm wordt met grooten ernst, schoon opgewekter dan een jaar van te voren en zelfs met eenig optimistisch vertrouwen, gesproken over het falen der Non-Cooperation, n.l. de „sterility in positive achievement of Mr. Gandi's movement” en dit beschouwd in verband met de „Reforms”, „Legislatives” en „Executive”, de „Reformed Councils”. De laatste zin is: „Indeed the somewhat halting operation, at least in certain directions of the machinery, set up by the Montagu-Chelmsford Reforms, has served to stimulate a demand, by no means confined to the

Left Wing, for further constitutional advance which seems likely, after no long time, to become a dominant feature in Indian politics.” (De cursivering is van o.g.).
 Dit zijn beteekenisrijke woorden, eenigszins profetischen of aankondigenden aard, die men gemakkelijk kan en vooral zal kunnen toetsen op wat de navolgende tijd reeds gebracht heeft en brengen zal. Het voorwoord is ook door R. Williams onderteekend en zal van ongeveer Juli '23 zijn.
 Van Gandi is sprake vooral in Hoofdstuk II „Problems of Progress, vanaf bl. 225—252; ook in Hoofdstuk V: the Political Record van bl. 253—299; zij het ook niet doorlopend, maar onafgebroken mengd met andere onderwerpen. Over Gandi's handelen de bl. 283, 290. Over Non-Cooperation zie de bl. 228/29, 243/44, 252/53, 258/59, 272/275. Veel korter handelt Hoofdstuk II „the Burden of Citizenship” over deze twee onafscheidelijke n.l. beweging en beweging op de bl. 64—94, maar ook niet doorlopend. Op bl. 5, dus geheel in het begin, wordt over de positie der 160.000 Britsch-Indiërs in Zuid-Afrika gesproken en terloops het voormelde verdrag tusschen Generaal Smuts en Gandi gewezen.
 Over de Swaraj in min of meer nauw verband met het vermelde handelen de bl. 255, 263, 268, 290; speciaal over de Swarajvlag en de party handelen de bl. 64 en 290.
 Op de voorlaatste bl. 298 staat als laatste onderdeel van Hoofdstuk VI eene beschouwing over de vraag: Mr. Gandi's Success or Failure? Dit eindigt met dezen zin, tevens den laatsten van het Statement:
 Whether Mr. Gandi's influence will in the long run be judged to have operated for the good or the ill of India, it is the task of History to determine: all that has been attempted in this narrative, is to describe in provisional guise its effect upon the political events of the moment.” (Cursivering van o.g.).
 Men ziet in hoe hooge mate deze factoren de aandacht der hoogste koloniale bewindslieden in Europa en Azië hebben. Daar het „Statement” van 23 of 23/24 bij het samenstellen der mededeelingen n.l. begin November nog niet was ontvangen, zal dit zoo mogelijk later behandeld worden.
 Intusschen blijkt uit deze uiterst sobere mededeelingen bij wijze van meest geconcentreerde treksels, eene hoe groote ruimte de Non-Cooperation e.a. in de onderwerpelijke Statements innemen en zouden zij als aanmoediging tevens wegwijzen kunnen dienen voor dezen of genen, die nader grondiger kennis wilde maken met de „Indian Unrest”; alsdan zouden zij reeds voor een deel hebben getroffen. Dit laatste is het ruime begrip de samenvattende term voor nationale, maatschappelijke, economische bewegingen en beroering die zich — het kan bijna niet anders — in soortgelijke vormen ook in Nederl.-Indië hebben geopenbaard en nog steeds aan den gang zijn. Het Britsch-Indische gebeuren is eene ernstige studie ten verstaan waard; ja, zij is voor ons zeer noodig.
 Na voltooiing van het bovenstaande maakte kennis met het stuk, dat onder den titel „Ghandi in de N. R. Ct. van 14 November is verschenen. Voorts zij er volledigheidshalve aan toegevoegd dat de benaming „Indian Unrest”, die men al meermaals sinds 1917 kon vernemen en tegenwoordig komen, nergens in de Statements voorkomt, althans niet in de opgaven der geregistreerde teksten.

GERITS-BEKMAN - DEN HAAG
 v. Swietenstraat 7
DAMES- en HEERENKLEERMAKER
 Bekroond met de hoogste onderscheiding
 Uitsluitend prima kwaliteiten. Enorme sortering

Indonesische Dorpsautonomie
 Dr. L. Adam. De Autonomie van het Indonesisch dorp. Uitgever H. J. Paris, Amsterdam, 1924. (Leidsch proefschrift).
 Het releveeren van het zoo lang verwaarloosde

Drogisterij „De Korenbloem”
 WED. G. BOLAND
 Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 3554
 is Uw beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, Toiletartikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badmuten, Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huur, Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn-Deuren, Stofzuiger „Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur (11) Thuisbezorgen zonder prijsverhoging.

Dr. F. VAN DER FEEN, Apotheker
 Fred. Hendriklaan 32 - 's-Gravenhage - Tel. 50040
Binnen- en Buitentl. Verpakte Geneesmiddelen verkrijgbaar

BIJ VESTIGING

te 's-GRAVENHAGE uit Oost- en West-Indië, is het **vertrouwdste adres** voor **RUND-, KALFS- en VARKENS- VLEESCH** bij

G. J. VAN 'T RIET
KRANENBURGWEG 91, TELEF. 50854

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
GROENMARKT 27
 TELEPHOON No. 12512
DROGERIEN :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Inlandsche gemeentewezen is in de laatste jaren langzamerhand een der voornaamste onderwerpen van Indische regerings- en bestuurszorg geworden. Als uiting daarvan zijn o.m. voor en na verschillende gewestelijke Inlandsche gemeente-ordonnanties in het Indische staatsblad verschenen, welke een rustige, solide ontwikkelingsbanen te trekken voor de alom levende Inlandsche gemeenschap. Geen wonder dus, dat de tweede dissertatie van de Leiden promoveerende Controleurs B.B. aan de hand van de onderwerp is gewijd. En al dadelijk wordt van Dr. Adam's proefschrift worden vermeld, dat de schrijver met zijn compilerischen ordenenden arbeid allen, die bemoeienis hebben of belangstelling hebben voor het Inlandsche gemeentewezen, in de eerste plaats zijn collega's, grooten dienst bewezen heeft. Van wat een gelezenheid, van welk een beheersching van omvangrijke literatuur materiaal geeft dit verpakkend proefschrift blijk! De systematische ordening en het zakenregister verhoogen nog de aantrekkelijkheid en de bruikbaarheid van het boek als een handige, kompakte monografie over de bemoeienissen met het Inlandsch dorpswezen, vrucht te raadplegen naast Mr. J. J. Schrieke's lagere Inlandsche rechtsgemeenschappen in Nederlandsch-Indië (uitgave van de Commissie de Volkslectuur, Weltevreden, 1921), dat de sparsame literatuuropgaven bevat.

Het Inlandsch gemeentewezen kan men onderzeken maken tusschen de ethnologische of adatrechtelijke fundamenten en den staatsrechtelijken bovenbouw, welke laatste zich meer en meer uitbreidt en zelf weer de inheemsche basis moet vormen voor het eerlang nieuw op te trekken Indische dorpsgebouw. Die ethnologische grondslagen worden diep in den animistisch-religieuze Indonesische bodem, ontleenen daaraan hun levensaangewoonten, die de groei kracht ook voor hoogere ontwikkelingsvormen moeten geven. Dit wordt over het algemeen te weinig ingezien met het gevolg, dat het Inlandsch gemeentewezen vaak niet herleidbaar is tot een aaneenhangend levend organisme, dat in zoverre een sluitend geheel vormt, dat, indien de westerse invloed daar eenige deelen uit wegmaakt, het heele bouwsel dreigt ineen te vallen, zonder dat intusschen die westerse invloed een equivalent vermag te geven. Vandaar de richting, die wij, vaak buiten onze schuld, ons aangericht in zoo menig deel der Indoneesche maatschappij; vandaar de raad om zorg te nemen, dat de ontvolking niet verder ga dan onwenselijk is.¹⁾

Waarom is het zoo jammer, dat Dr. Adam, die ook wat graag te veld trekt tegen rigoureuze opvoering van hoogere overheden (zie bijv. blz. 115) gelegenheid heeft gevonden naast zijn behandeling van den staatsrechtelijken bovenbouw de adatrechtelijke grondslagen van Inlandsche gemeenten meer dan terloops (zoo bijv. op blz. 12) te bespreken. Want voor den niet-adat-kundigen zijn de besproken Inlandsche dorpsgemeenschappen misschien nog in te los verband van dien westerse oerbodem gebleven.

Het Indonesisch gemeenschapswezen uit zich in tweeërlei vorm: als genealogische en territoriale gemeenschappen. De laatste zijn te verdeelen in zelfstandige dorpen en groote gemeenschappen. Nu heeft Dr. Adam zich in zijn boek beperkt tot de zelfstandige dorpen, dus tot een van de soorten gemeenschappen, welke de Indonesiërs zich geordend hebben. Het vraag rijst of de schrijver daarmee te kennen wil geven, dat de dorpen de Inlandsche gemeenten bij uitnemendheid zouden zijn. Deze meening is echter nergens in zooveel woorden te verklaren zou bovendien vanuit een

genetisch oogpunt bezien, verre van altijd juist bevonden worden.

De saamgegaarde literatuur gegevens betreffende de autonomie of „zeggenschap over eigen huishouding” van het dorp, hier en daar aangevuld met eigen waarnemingen uit des schrijvers diensttijd als Controleur B.B., schikt hij in een zevental paragrafen, die elk een onderdeel van autonomie behandelen en samengevoegd zijn tot hoofdstukken, die na een inleidend hoofdstuk de kern van het boek uitmaken. Die autonomie-onderdeelen zijn: de autonomie ten opzichte van het bepalen van eigen omvang, van eigen zelfstandig bestaan, van eigen regeringsrichting, van het remunereren van eigen regeringsorganen, van het bepalen wie dorpsgenooten zijn, van de rangschikking der dorpsgenooten, van het behartigen der huishoudelijke belangen. Het ingrijpen van overheidswege of door andere sociale machten, de kunstmatige schepping van dorpsautonomie en de toekomstplannen hieromtrent vormen het slotstuk van het boek.

Bij de uitvoerige behandeling dezer onderwerpen, toegelicht met des schrijvers conclusies, weet hij menig geheel nieuw gezichtspunt te openen, zoo bijv. in de autonomie ten opzichte van het bepalen wie dorpsgenooten zijn.

Echter gaat, doordat de schrijver niet altijd uit geheel betrouwbaar of up-to-date bijgewerkte bronnen heeft kunnen putten, wel eens een gevolgtrekking niet vrij van mankheid. Zoo zijn de Zuid-Soematraansche marga's, meer speciaal de Bengkoeloesche, niet ontstaan uit een federatie van kleine dorpen (blz. 3). Historisch is navijnsbaar, dat eerst de marga's er waren, waaruit later door deeling der samenwoning de dorpen zijn ontstaan.

Zoo heet het van Borneo (blz. 3), dat in het Dajaksche deel andere dan genealogische gemeenschappen ontbraken, wat eveneens onjuist is. Wel degelijk bestaan bijv. in het Ketoengan-stroomgebied van het landschap Sintang en in de z.g. Gouvernementslanden aan den boven-Kapoas geterritorialiseerde stammen, die hun beschikkingsrecht doen gelden op nauwkeurig omschreven gebieden, een verschijnsel in de toegankelijke literatuur nog niet vermeld. De onjuistheid in zijn bronnen mag den schrijver nimmer niet worden aangerekend, te minder, waar hij blijkens de literatuurvermeldingen voortdurend er op uit is geweest zijn boek met de nieuwste gepubliceerde gegevens aan te vullen en te verbeteren. Dezelfde onjuiste vermeldingen vindt men trouwens ook bij Mr. Schrieke, een overigens betrouwbaar bron, die evenwel bijv. nog den naam district voor de Zuid-Soematraansche marga's bezigt, wat toch sedert de invoering van het districtsbestuur omstreeks 1912 (zie bijv. voor Bengkoeloe Sb. 1912 nr. 233) een anachronisme in spraakgebruik is geworden.

Deze kleine feilen vallen echter geheel in het niet bij de verdiensten van Dr. Adam's met groote liefde voor het onderwerp geschreven studie. En wie het Inlandsche gemeenschapsbewustzijn, zooals het zich uit in het gemeentewezen, welgezind is — en wie is het niet in onze dagen! — zal gaarne instemmen met den slotzin van het boek:

„Een absoluut eigenmeesterschap schijnt binnen afzienbaren tijd niet bereikbaar, want bescherming en „leiding en leering” wordt vooralsnog hard nodig geacht; maar dat wij in Indië zullen zien een betrekkelijke dorpsautonomie — door Struycken zelfs voor de moederlandsche gemeenten noodzakelijk geacht, — die veel en veel meer is dan een „tooverformule” alleen, is de wensch van nagenoeg iedereen, die zich een toekomstbeeld van het Indisch landsbewind maakt.”

Den Haag, 22 Nov. '24. M. A. BOUMAN.

Glans-, Wasch- en Strijkinrichting
Boschlaan 45. Bloemendaal.
 Ondergeteekende beveelt zich beleeft aan me onderstaande prijzen:
 Gekleurde overhemden 30 ct.
 Witte overhemden 35 & 40 „
 Fronts 14 „
 Manchetten (per paar) 15 „
 Boorden 10 & 11 „
 enz., enz.
C. GERRITSEN.
 Alle goederen zijn tegen brandschade verzekerd

W. J. M. SIMONIS'
BEDDEN MAGAZIJN
GROENMARKT 34
TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN · MATRASSEN
DEKENS

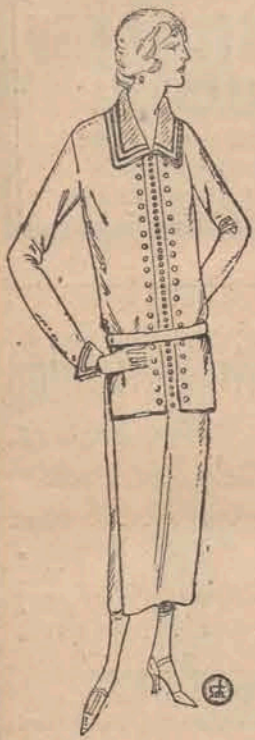
ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.) OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

P. VERSCHRAGEN
KLEERMAKER
 1ste Klasse Coupe en Afwerking
Uitsluitend ENGELSche STOFFEN
 LEVERT TEVENS
 ALLE VOORKOMENDE UNIFORMEN
 Thomsonlaan 209 - DEN HAAG - Tel. 30343

Fabrikant tot Particulier
 is het voordeeligt, onbetwist.
 U de prijsopgave van Uw verwerk abnormaal hoog, ontbiedt dan eens
ARDON & Co., HUIS-SCHILDERS
 Bankastraat 107a - 's-Gravenhage
 zij werken zeil.

VERLOFGANGERS
 wanneer U zich in Den Haag vestigt vraagt dan eens prijsopgaaf voor **ALLE Electriche Artikelen** aan bij:
K. C. CREMER Aert v. d. Goesstraat 10 Den Haag
 Telefoon 54325

Voor Hondenartikelen:
 Krachtvoeder, Dogcakes, Hokken, Manden, Stoeien, Halsbanden, Lijnen, Transporthokken, enz.
 IS HET ADRES:
P. H. VERSEVELDT
 Fred. Hendriklaan 204 - 's-Gravenhage - Tel. 53384
 (Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstr. 97)

GALERIES DE FRANCE
FAHRENHEITSTRAAT 745
Bereikbaar met Lijn 3-7-12

AFDEELING
DAMESKLEEDING
LINGERIES
HOEDEN
EN KOUSEN

Gevestigd als
Tandarts
te Den Haag, Bezuidenhout 141
Dr. M. BLUML

Matige tarieven. Spreekuur 10-12, 2-4
Röntgen opnamen bij Tel. 70897
behandeling vrij. Lijn 3, 4, 7, 13

E. J. VAN WESSEL
FREDERIK HENDRIKLAAN 68-70

VLEESCHHOUWERIJ
RUND-, KALFS-, VARKENS- EN LAMSVLEESCH
FABRIEK VAN TOEBEREIDE WORST- EN
VLEESCHWAREN. UITSLUITEND 1e KWALITEIT
INLANDSCH VLEESCH

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
Dagelijksche bezorging in Den Haag en Omstreken.
Prompte en vlugge bediening.

TELEF. 53634 (3 lijnen) -- DEN HAAG.

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangestast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen
FONDERIE'S STAALWARENHANDEL
Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

BESCHIKBAAR.

N.V. „CIBEM“
Comm. Industr. Bouw- en Expl. Mij.
Valkenboschkade 400, DEN HAAG
TELEFOON 31069
BOUWT
INSTALLEERT } Uwe woningen.

Ringers Chocolade

1ste klasse Ned. Fabrikaat RINGERS - Rotterdam
Alkmaar

het overlijden van mevrouw W. de Munnick-Van der Meer, die altijd, als overtuigd lid der Propaganda-Commissie, zulk een vriendelijke gastvrouw was in Heulstraat 19, Den Haag. Reeds toen zij nog in Indië was, als B.B.-ambtenaarsvrouw, stelde zij het grootste belang in alles wat de Inlandsche bevolking daarginds betrof, dus in de eerste plaats ook in de kunstnijverheid en huisvlijt, o.a. der Padangsche Bovenlanden, vanwaar zij menig mooi werksuk naar „Boeatan“ ten verkoop stuurde. En wat kon zij heerlijke Indische kostjes maken! Menig „Boeatan“-bezoeker heeft er van gesmuld, daarmede tegelijk zijn penningske offerend voor het schoone doel, dat „Boeatan“ nastreeft: meerdere verbodering tusschen Oost en West, door meerdere waardeering van elkanders beste eigenschappen. Het heengaan van mevrouw W. de Munnick, die altijd vriendelijk bereid was tot hulp en medewerking, laat een diepgevoelde leegte achter; zij zal echter bij „Boeatan“ zeker in dankbare herinnering blijven leven, ten voorbeeld aan allen, die zich aan de belangen der Indonesische kunstnijverheid willen wijden. Moge dit ook een troost zijn voor hare treurende nabestaanden.

Voor het Sint Nicolaas- en het Kerstfeest zijn in „Boeatan“ weer bijzonder aardige en ook fraaie geschenken te koop, nieuwe voorraden uit Indië ontvangen, die den schenker het genot geven iets bij te dragen tot de bevordering van bovengenoemd doel, daar ook bij dengene, die 't geschenk ontvangt, waardeering voor de Inlandsche kunstnijverheid ginds wordt opgewekt.

Zegt het voort.

De Kunst van Bekendmaking.

Naar aanleiding van de ontzettende natuurteistering, die Wonosobo onlangs trof, viel ons de door een klein kaartje verduidelijkte bekendmaking daarvan in een Engelsch blad op, welke ons op de gedachte bracht: of 't niet goed zou zijn onze overburen, die toch zoo veel beter de kunst van populariseeren verstaan dan wij, in deze ten voorbeeld te nemen?

Niemand zal willen beweren, dat 't niet hoog noodig is, dat de Nederlanders wat meer moesten afweten van hunne overzeesche gewesten.....

Juist naar aanleiding van dezelfde ramp hoorden wij, alsof 't zoo van zelf sprak, de vraag doen: waar ligt Wonosobo, op 't eiland Atjeh? En dit niet door den eerste den beste. Hoe staat 't dus met de Indische kennis der doorsnee Nederlanders!

Werkelijk, wat meer en duidelijker sprekender toelichting van het groote publiek, ook door de dagbladen en tijdschriften in Nederland, is hoog noodig.

De Dajaksche vrouw in haar omgeving.

De aan de lezers van het Kol. Weekbl. welbekende heer M. A. Bouman, controleur B.B. met verlof, heeft Vrijdag 21 dezer een voordracht gehouden over de Dajaksche vrouw in haar omgeving, een onderwerp dat de hr. B., door langdurig verblijf in de binnenlanden van Borneo, volkomen beheerscht.

Aan het voortreffelijke verslag, opgenomen in het „Vaderland“, ontleenen we het volgende:

Spreeker wees er op, dat de Dajaksche vrouw in haar maatschappij hooger staat dan men met het leven van vele harer Indonesische zusters voor oogen wel zou denken. De Dajaksche vrouw is maatschappelijk geheel de gelijke van haar man, wiens levensmakker zij is in den waren zin des woords in stede van als elders in vele streken van Indonesië een last- en werkdier voor haar heer gemaak. Het zware werk, dat er alzoo in de Dajakmaatschappij te doen is, zooals het oprichten van de lange Dajakhuizen, het kappen en branden van bosch tot akkers, het omheinen dier velden tegen wilde varkens, is alles mannenwerk. Het aandeel van de vrouw is het lichte huiselijk werk zooals het padistampen, het bereiden van het eten, het verzorgen der huisdieren en het zoeken van groenten, die deels op de afgeogste rijstvelden gekweekt worden, deels van het in het wild groeiende gewassen afkomstig zijn.

Het planten wordt evenals later het oogsten door man en vrouw gezamenlijk gedaan. Ook helpen zij elkaar over en weer als het werk voor één persoon te omvangrijk is.

Na het vervaardigen der omheiningen is het zware veldwerk voor een poos gedaan en het lichtere en een-tonige — en dus vervelende — wieden en tegen gevogelte bewaken der rijstvelden aan de vrouw overlatende, trekt de man meestal er op uit om geld te verdienen middels boschprodukten zoeken of koeliewerk bij Chineezzen, Maleiers of Europeanen, dan wel om vreemde streken te bereizen, waarop vooral jonge lieden verzot zijn. Op de vrouw rust dan de geheele zorg

Vleeschhouwerij en Spekslagerij
annex Fijne Vleeschwaren
Dauckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
DEN HAAG - TEL. 35975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit
versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH
tegen sterk concurrerende prijzen.
Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

MATHEU PIETERS

Art. Photographe
PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
LA HAYE

Geopend van 9-6 uur

Zondag en Feestdagen gesloten

voor huis en akker.

En dat zij daarbij toch nog voor andere bezigheden tijd vindt, bewijzen de vele specimina van vroyweelshuisvlijt hier aanwezig, waarvan vele kunststukjes voor ons onnavolgbaar. De vrouwelijke huisvlijt weegt zich voornamelijk op het gebied van vlechten, verschillende weeftechnieken en kralenwerk. Het kralen- en bamboesnijwerk en het vervaardigen van randsen aan de door de vrouwen gevlochten mandjes is een mannenwerk. Het aantal vlechtpatronen bedraagt talloos, waaronder zeer moeilijke werkstukken, die van bamboemateriaal wordt daarbij wel eens zoo fijn vlijt, dat het wel glanzend garen gelijk. Behalve kralen zijn als weeftechnieken bekend de flottante partielele suppletoire inslag, waarvan ook aardige voorbeelden naar onze smaak mooie werkstukken hier aanwezig zijn. Van kralen worden zwaard- en kleeding-opsies en halskettingen vervaardigd, die ook van een schraafden smaak geluigen in hun motieven en kleurencombinaties. Al dit werk, deze vrouwelijke huisvlijt gaat hard achteruit, want onze fabrieksproducten goedkoope bedrukte katoentjes, onze Westersche nienkleeding als broek en jas en schoenen, hebben het overal veilig is in Borneo, hun weg naar die binnenlanden gevonden.

De Dajak, in het bijzonder de Dajakvrouw, is een groot kind, vol vertrouwen in die hen genegen. Daarom zou het er zoo mooi zijn, als in die binnenlanden eens een of meer flinke jonge Europeesche vrouwen kwamen, die de ambitie en de geleerdheid hadden zich met de Dajakvrouwen te bemoeien. Zij zouden een heel dankbaar arbeidsveld vinden. De Dajakmaatschappij ingang kunnen doen vinden, want ons, mannelijke bestuursambtenaren, zonder dien vroyweelijken bijstand niet gelukt.

Na de voordracht vertooning van lantaarnplaatjes van Dajakvrouwen uit verschillende streken; van die ontstaan van een ikat-dock, van vlechtpatronen en waarna de leerlingen der school smakelijke zelfbereide Indische versnaperingen ronddienden.

De presidente, mevrouw Ros-Vrijman, die in de aanvang het welkom had gesproken, sloot de bijeenkomst met een woord van dank aan den heer Bouman, waarbij zij haar bewondering uitsprak voor de vroyweelbrengselen der kunstnijverheid, die zij had gezien, daarbij besloot tot een groote innerlijke beschaving het volk, dat dit werk voortbracht, ondanks het vroyweel primitieve.

Volgens den gastrijen aard van de school, die daarmede reeds het voorland van Indië toont, werden vervolgens door de leerlingen bereide Indische versnaperingen aangeboden bij de thee.

Van Week tot Week.

17-24 NOVEMBER.

Een Instituut voor Indische archaeologie. Het plan staat tot stichting van een Instituut voor Indische Archaeologie, te Leiden, en den naam zal worden van prof. H. Kern, de groote geleerde, die hier lande in deze studiën is voorgegaan, die als egyptoloog en hoogleraar in het Sanskrit te Leiden (1865-1900) de Indologische studiën tot ongekenden bloei heeft gebracht, ook aandacht schonk aan de monumenten, en baanbrekend werk heeft verricht op het gebied der Indische epigraphie. (Voorloopig mededeeling).

De ramp te Wonosobo. In aansluiting bij de mededeelingen in het vorig Kol. Weekbl. het navolgende: Het aantal der bij de ramp omgekomenen (alhoewel vermist) is helaas beduidend hooger dan aanvankelijk werd gemeend, n.l. 664, benevens 52 wonden. De resident van Kedoe, de heer M. van der Jagt, wekte op tot het houden van collecten voor steunverleening naar aanleiding der vroyweelgerichte verwoestingen; reeds zonden het Smeringfonds en het Kloetfonds belangrijke bijdragen. Het lande gaf H. M. de Koningin het voorbedrag van f 2000.— te storten in genoemd fonds.

Te 's-Gravenhage heeft zich een voorloopig comité gevormd tot leniging van den nood in Wonosobo. In dit comité, uitgaande van de Westersche Den Haag van de vereeniging „Oost en West“ van het tijdschrift Oedaya, hebben zitting genomen mev. Van Assen, mevr. Raedt van Oldenbarnevelt en de heeren R. Zuyderhoff, Mr. R. P. N. Soebagio, F. Weyerman en R. M. Noto Soeroto.

Het tijdschrift van Generaal Van Heutsz. Het Vaderland 21 dezer schrijft:

„Hollandia“ Drogisterij
2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
bij het Stadhoudersplein

Voor Duinoord 't geschiktste adres
voor Uw Chemicaliën, Verbandsstoffen, Specialiteits-geneesmiddelen, enz.

LIQUIDATIE-UITVERKOOP

van DAMES en KINDERCONFECTIE

Bontmantels en Pluche Mantels in de grootste maten voor spotprijzen.

ZIET ONZE ETALAGES

SPIJSTR. 40 J. SCHULTE DEN HAAG

Een lezer zendt ons uit Montreux een foto van het graf, waarin het stoffelijk overschot van Generaal Van Heutsz op het kerkhof te Clarens is neergelegd.

Men ziet ter zijde van een graf, dat met een marmeren kruis is gesierd, een eenvoudig aarden graf, waarop enkele palmtakken liggen.

Wij zullen de foto in de schouwkast brengen, in de hoop, dat velen bij het zien er van zullen opgewekt worden om het Comité, dat zich gevormd heeft om de nagedachtenis van Generaal Van Heutsz te huldigen, te gedenken.

Immers, iedereen zal het er over eens zijn, dat den man, die het Nederlandsche gezag in verre gewesten op een hechten grondslag heeft gevestigd, die een einde aan den Atjeh-oorlog heeft gemaakt, een andere rustplaats toekomt dan dit aarden graf, met geen steen bedekt, daar ginds aan het meer van Genève. Wie het kerkhof te Clarens bezoekt, vindt geen enkele aanwijzing, waar het graf van Van Heutsz is te vinden. De lezer, die ons de foto zond, had het aan een man, die de paden bijharkt, moeten vragen en die wees hem de plaats van „le général hollandais” aan.

Aan Nederland de taak, dezen man „van goeden courage” een rustplaats te verschaffen in het vaderland en een herinneringsteeken, zijner verdiensten waardig.

Het secretariaat van het Huldigingscomité is gevestigd: Kneuterdijk 1, Den Haag (p. a. Nederlandsche Handel-Maatschappij).

Indische delegaties. De Minister van Koloniën maakt bekend, dat het percentage, hetwelk wordt ingehouden van de bedragen, welke door tusschenkomst van zijn departement wordt gedelegeerd aan hier te lande wonende gezinsleden of crediteuren van in Ned-Indië vertoevende ambtenaren, officieren of gepensioneerden, met ingang van 1 December wordt teruggebracht van 4 op 3½.

Nederlandsche Genootschap. In een vergadering van het Indisch Genootschap te 's-Gravenhage, op Vrijdag 28 dezer, zal de heer Mr. Chr. P. van Wijngaarden een lezing houden over: De uitvoering der Indische bestuurs hervorming van 1922.

Bevordering. Bij Kon. Besluit is benoemd tot generaal-majoor de kolonel der infanterie van het Ned-Indische leger J. H. I. de Cocq d'Armandville.

Rede over Koloniale politiek. Den 19en dezer heeft Dr. E. Moresco, oud-vice-president van den Raad van Indië, het ambt van buitengewoon hoogleraar aan de Ned. Handelshoogeschool te Rotterdam aanvaard met een rede over Koloniale politiek, welke ook in druk is verschenen (bij Martinus Nijhoff te 's-Gravenhage).

Indische lezingen te Rotterdam. In plaats van een volledige „Indische Week” zullen 27 en 28 dezer een drietal lezingen worden gehouden in de groote zaal der Nederlandsche Handels-Hoogeschool.

Donderdag 27 dezer, des voorm. te elf uur: De heer L. E. Dom van Rombeek te 's-Gravenhage: „Nederlandsch-Indië als arbeidsveld voor intellectuele werkkrachten”.

Donderdag, 27 dezer, des nam. te drie uur: De heer C. Lekkerkerker te 's-Gravenhage: „Oud en Nieuw Bali” (met lichtbeelden).

Vrijdag, 28 dezer, des nam. te drie uur: De heer C. W. A. van Bergen te 's-Gravenhage: „Filmlezing over het bedrijf der Bataafsche Petroleum Maatschappij in Nederlandsch Oost-Indië.”

De toegang is vrij voor studenten en andere belangstellenden.

S. Viersen. Te 's-Gravenhage is overleden Tj. S. Viersen, gep. Indisch onderwijzer, schrijver van zeer gewilde Maleische lees- en zangboekjes, waarvan hij zelf den tekst dichtte en wijsjes componeerde.

Koloniale cursus voor vrouwen en meisjes. Den 17en dezer heeft in het Koloniaal Landbouwmuseum te Rotterdam door den voorzitter, den heer P. H. van Groeningen, de officiële opening plaats gehad van den koloniale cursus voor vrouwen en meisjes, die zich metterwoon in de Oost gaan vestigen. De cursus staat onder leiding van dr. H. H. Zeylstra Fz., directeur van het museum.

Pali-letterkunde. Mej. Dr. M. E. Lulius van Goor, voorheen werkzaam bij den Oudheidkundigen Dienst te Weltevreden, toegelaten als privaats-docente bij de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Leidsche universiteit om onderwijs te geven in het Pali, heeft den 21en dezer haar colleges ge-

opend met het geven van een openbare les in het klein auditorium over: De Pali-letterkunde als bron voor de kennis van het Boeddhisme en van de Boeddhistische archaeologie.

Opleiding Ind. bestuursambtenaren te Utrecht? Over deze veelbesproken aangelegenheid heeft de Minister van Binnenl. Zaken den 21en in de Tweede Kamer gezegd: De pogingen om te Utrecht een Indische leerstoel op te richten zijn nog niet officieel bekend. Als een aanvraag wordt ingediend, zal zij aan de H.O.-wet worden getoetst. Zal er ooit een leerstoel zijn, dan zal de vrijheid van keuze voor de jongelui volkomen geëerbiedigd zijn. Als de studie tot ontoelaatbare gevolgen zou leiden, heeft de Regeering de bevoegdheid daaraan paal en perk te stellen.

Ontslag bij de Staatsspoorwegen. Een dertigtal ambtenaren van de Staatsspoor, die een pensioen zullen genieten boven de f 1200, is aangezegd, dat zij met 31 December ontslagen zullen worden. (Aneta, Bandoeng, 20 Nov.)

Watergebrek te Tegal. Er zijn onderhandelingen gaande voor den aanleg van een vergraabak, inhoudende 72 miljoen kubieke meter, ter bestrijding van het watergebrek in Tegal en Brebes. De kosten worden geraamd op 42 miljoen, welke ten laste van de Tegalsche suikerfabrieken komen. (Aneta, 20 Nov.)

Geheime Chineseche vereeniging. Aneta meldt 20 Nov. uit Palembang. De politie alhier legde beslag op een register met belangrijke gegevens betreffende een geheime Chineseche vereeniging.

Directeur Postspaarbank. De heer A. C. Rijlaarsdam, thans onderdirecteur, is benoemd tot directeur van de Postspaarbank te Weltevreden. (Aneta, 20 Nov.)

Nagedachtenis Pastoor Verbraak. De afdeling Rotterdam van Madjoe, vereeniging van oud- en actief dienende onderofficieren van het Ned-Ind. leger en van de troepen in West-Indië, heeft den gemeenteraad verzocht, een plein of singel te noemen naar wijlen Pastoor Verbraak, aalmoezenier van het Oost-Indische leger, die te Rotterdam in Maart 1835 is geboren.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De openingsrede van mr. dr. Schumann in den Volksraad. De P. E. E. en de Vlootwet. Volksraad en Regeering.

De najaarszitting van den Volksraad werd den 14en Oct. geopend. De voorzitter mr. dr. Schumann verklaarde in zijn openingsrede (Loc. 14 en 15 Oct.), dat de verwachting, dat deze zitting belangrijk zal worden, volkomen bewaarheid wordt. De Volksraad zal de eerste maanden in het brandpunt der belangstelling staan in verband met de behandeling der Vlootwet en der salarisvoorstellen. Driemaal is scheepsrecht, dus geheel in overeenstemming met de zeegebruiken, wordt de Vlootwet ten derde male ter tafel gebracht. Spreker vrees echter, dat het laatste woord hierover nog niet is gesproken. Wanneer de salarisvoorstellen zullen zijn aangenomen, zal Indië van een obsessie bevrijd zijn. Dat iedereen bevredigd zal zijn, acht spreker niet aan te nemen. Hij gelooft trouwens, dat algemeene bevrediging onmogelijk is en zeer zeker bedenkelijk. Als het geen vrede kan worden, dan maar een twaalfjarig bestand.

De Locomotief (16 Oct.) bevestigt in haar critiek, dat het hier gaat over een nijpend landsbelang als de defensie en een diep in veler gezinsleven grijpenden maatregel als de nederwaartsche herziening der middelen van bestaan.

Aneta (Soer. Hbl. 14 Oct. en Loc. 15 Oct. blz. 23) verneemt, dat de overgrote meerderheid van de P.E.B.-fractie in den Volksraad haar standpunt formuleerde tegenover de Vlootwet, waarin zij onvoldoende vertrouwen heeft. Ontwapening of zelfs vermindering van bewapening kan, gehoord de vage uitingen van Herriot en Mac Donald, niet begroet worden als een aanstaand feit. De aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is, dat de Archipel het terrein zal zijn van een ontmoeting bij een eventueel conflict in den Pacific. De internationale plicht van een neutrale sou-

Bijzondere Verkoop-Tentoonstelling van Werken van verschillende bekende Meesters

TEGEN ZEER LAGE PRIJZEN.
Th. Baumgartner, W. Thony, J. L. Jongsma, H. Dekker, Chr. Soer, Stengelin, A. J. Zwart, J. v. Rossum, P. de Regt, E. Moll, M. v. Waning, G. Munthe, B. Viegiers, B. Brouwer, T. Offermans, W. Wijtens, C. Koppenol, Henricus en J. Leurs, gedurende de maand October.
in de KUNSTZAAL ZEESTR. 65a
naast Panorama Mesdag
Dagelijks van 10 tot 5 uur Toegang Vrij

DANKBETUIGING.

Ondergeteekende betuigt hiermede haar harte-lijken dank aan Dr. J. F. v. d. POORTEN, Nobelstraat 1a te 's-Gravenhage, voor de genezing van haar dochter, welke stervende was en volgens oordeel van de behandelende arts niets meer aan te doen was.

H. v. d. VEN-GANTEL, Poeldijk.

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK

van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
TEL. 52298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide collectie in **Whipcord en Tropical**
Prima Stoffen. Billijke prijzen.
Heeren Costumes v.f f 60.- Dames Costumes v.f f 170.-
Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

PIANO's RIPPEN

P. Heinstraat 42
DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELLEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELLEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELLEN.

BLOEMENDAAL.

STOEL's

WONINGBUREAU
BLOEMENDAAL

VRAAGT GRATIS WONINGGIDS EN INLICHTINGEN

J. M. REIJNEN, Nic. Tulpstraat

'S-GRAVENHAGE bij de Copernicuslaan
1STE KLAS HEEREN- EN DAMESKLEERMAKERIJ
BILLIJKE PRIJZEN PRIMA STOFFEN
ENGELSCHER COUPE

Speciaal Atelier voor alle soorten Bontwerk

A. HENRY - HORLOGERIE

DEN HAAG UTRECHT
Fred. Hendriklaan 248 Twijnstraat 34

EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

HOTEL-RUBRIEK

AMERSFOORT

Hotel-Café-Restaurant „Monopole“
 Vis à Vis Station - Telef. interc. 41
 Directeur STREEFKERK TEN KLOOSTER. Lid der Ver. „Oost en West“

BLOEMENDAAL.

BESCHIKBAAR. **Hotel „RUSTHOEK“**
 Bloemendaal
REIJNDERS, Prop.
 Lid der Ver. „Oost & West“

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. op de logeerk.

PENSION „QUIST“
 Stadhoudersplein 17-19
 Tel. 51523

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein
 Spec. bezocht d. Ind. Fam.
 OOSTERWIJK & V. D. LUIJER

Pension „VAN ARNHEM“
 77 Gr. Hertoginnelaan
 Tel. 30965.
 Kamers beschikbaar.

BESCHIKBAAR.

Pension Dames Lugtenburg
 en Wegner. Parterre disponibel. Bad en Telefoon.
 v. Boetselaerlaan 67

Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454
 Prachtige ligging.
 Matige prijzen.

VILLA GRETHALIA
 Pension Stouthamer
 L. de Colignyplein 14
 kamers met volledig pension vanaf f 50.— per maand.

Restaurant RITZER, Parkstraat, Telefoon 13903,
 Menu f 1.25, Soep, Schotel naar keuze, Pudding.

Pension NUSSE
 Nassau Zuylensteinstraat 15 bij Dierentuin
 Billijk tarief.

Huize „Elisabeth“, Valkenboschkade 670 en 672.
 Familie-Pension voor Dames en Meisjes.

Pension W. WILLEKE, Lubbeckstr. 57-59, Den Haag
 Fam. Pens. Ref. van voor-aanst. Ind. Fam. voorh.

ROTTERDAM.

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

Hotel Pension v. d. Laar

GEVERS DEYNOUTWEG 91 TELEFOON 52564

Prachtig en rustig gelegen tegenover het groote badhotel „Kurhaus“, één minuut van het strand en bij de haltes der trams naar Den Haag en Rotterdam.

Stroomend water. Electricisch licht.

Pensionprijs vanaf f 5.— per dag per persoon.

Bij lang verblijf conditiën nader overeen te komen.

Het geheele jaar geopend. Auto-Garage bij het Hotel.

Aanbevelend J. J. v. D. LAAR, Eigenaar.

Maison BRESSER

Spijkerstraat 225 ARNHEM Telefoon 1811

Uitzending van Diners

Speciaal huishoudelijk toebereid met de beste ingrediënten

Levering van Familie- en Trouwdiners

met en zonder bijlevering van service

Aanbevelend, J. A. SCHWANER, Cuisinier

Kasteel „Oud-Wassenaer“

Telefoon Kievit 571

15 minuten per Electr. Tram van Den Haag
 Tramhalte Stoeplaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort

Matige pension-prijzen

F. J. WOLFF,

PENSION „ARCHIPEL“

BALISTRAAT 32 - DEN HAAG

CASTRICUM N.H.

Mooie Duin-Wandelingen

Hotel „DE RUSTENDE JAGER“

Pension f 3.50 per dag.

vereine mogendheid gebiedt handhaving van de neutraliteit. De vloot volgens het oude ontwerp kon, samenwerkend met een bondgenoot, succes behalen en dit zou Nederland het recht schenken in vredesonderhandelingen mee te spreken voor het verkrijgen van de meest billijke voorwaarden. Aan deze doelstelling kan en mag niets veranderd worden. Een platonische bekendstelling van neutraliteit grenst aan het ridicule. Het gevolg zou zijn, dat men zonder ons en over ons beschikt, daar wij zouden toonen niet in staat te zijn een soevereine positie in de wereld te bekleeden. De P.E.B. protesteert tegen de veranderde doelstelling der defensie in het nieuwe ontwerp en betreurt het daaromtrent gegeven betoog. Zij meent, dat de vlootwet 1921 de juiste oplossing gaf. Toch wil zij genoegen nemen met het voorliggend ontwerp, dat een halve vloot in acht, in plaats van in zes jaren schenkt, mits vastgehouden wordt aan het scheppen van een vlootbasis, zij het op bescheidener schaal, te Priok en een hulpsteunpunt te Soerabaja, waarbij de steunpunten te Riouw en Makassar vervallen kunnen. De P.E.B.-fractie aanvaardt de wijze van financiering, doch zij verlangt een nieuwe berekening van de kosten, inbegrepen voor de basis. Zij heeft pertinent bezwaar tegen de splitsing van personeel.

Het Soerabajasch Hbl. (15 Oct. 3e bl.) betoogt o.m., dat het uitvoerig en gedocumenteerd uiteengezet heeft, dat juist die nieuwe doelstelling beter en zuiverder rekening houdt met de algemeene politiek-strategische verhoudingen om- en in den Pacific. Het blad verwijst naar de artikelen, ondertekend met A. Z. (Soer. Hbl. 27 Sept. t/m. 3 Oct. en „Kol. Weekbl.“ dd. 6 en 13 Nov.) en verklaart uitdrukkelijk, dat het de z.i. wankelen en onlogische formulering van het standpunt van de „overgrote meerderheid van de P.E.B.-fractie“ betreurt.

Ten slotte vestigen wij de aandacht op de lezing over het ontwerp-Vlootwet van den luitenant ter zee H. Ferwerda (Locomotief 10 Oct.), gehouden te Weltevreden, voor de leden en genoodigden der vereenigingen „Algemeen Nederlandsch Verbond, afd. Batavia“, „Indië Weerbaar“ en „Onze Vloot“. De heer F. acht verbetering der defensie urgent. Nimmer mag de Vlootwet losgemaakt worden van het basisvraagstuk. Van tweeën een: de financiën zijn voldoende gesaneerd en dan diene men het oude wetsontwerp in, desnoods gewijzigd als door spreker aangegeven, of de financiën zijn nog niet voldoende gesaneerd en dan dringt spr. aan op voorloopige voorzieningen, ter vervanging van materieel en versterking van Soerabaja, terwijl dan het wetsontwerp het volgende jaar aan de orde zou moeten komen. De heer F. besluit met de opmerking, dat het luchtwapen een, zij het belangrijk, hulpwapen is voor leger en vloot, doch dat z.i. de duikboot het deugdelijkste wapen is, waarover wij beschikken kunnen.

De Minister heeft, bij de door hem noodzakelijk geachte wijzigingen in het door den Volksraad goedgekeurde ontwerp-begroting 1925, de motie-Moelia, strekkende tot opheffing van het uitvoerrecht op bevolkingsrubber, niet gevolgd.

Wanner men — aldus de Java-Bode (16 Oct.) — de motiveering van den minister stelt naast hetgeen er in den Volksraad in dezen naar voren werd gebracht, dan springt aanstonds in het oog, dat de minister nuchter-zakelijk blijft en dat de Volksraad zich in deze heeft laten leiden door sentiments-motieven..... Ja, misschien is de uitspraak van den minister wel een goede les van een vader vol levenservaring. Want kijk: er worden enorme winsten gemaakt met bevolkingsrubber. Die winsten zijn voor den fiscus, slecht geutiliseerd als hij is, door middel van de inkomstenbelasting practisch niet te achterhalen. Het gevolg is, dat de Inlandsche bevolking, die in haar geheel een zeker bedrag tot de middelen moet bijdragen, onevenwichtig belast wordt. Wat de bevolkingsrubber-productenten in hun zak houden, moet ergens anders vandaan komen. En uit dat oogpunt bezien, is de beschikking van den minister, voor de Inlandsche bevolking, qua geheel, billijk. Vanaf een juisten afstand kan men de zaken soms beter overzien, dan wanneer men er midden in staat en onderhevig is aan partieele stroomingen en gevoelsmotieven, die ons afleiden van de hoofdzaak waarom het gaat.

Landsdienaar en politiek. Het ontslag-Van Munster.

De Indische Crt. W. J. E. (17 Oct.) publiceert het volgende belangrijke bericht:

Het departement van O. en E. heeft aan de Europeesche en Inlandsche schoolcommissies een circulaire gezonden, waarin gewezen wordt op de groote ver-

Pension Mevrouw OP 't HOF

KRULLELAAN 37

Munt uit door goede keuken en billijke prijzen

Wordt door geëde Indische Familie's aanbevolen

antwoordelijkheid, welke de onderwijzer tegenover leerlingen op zijn school heeft te dragen en op zondere houding, welke hij zoowel in school als in de maatschappij heeft in te nemen, opdat de met gerustheid hun kinderen naar de openbare scholen kunnen blijven sturen.

Waar echter onder de onderwijzers bij het open onderwijs nog altijd personen gevonden worden, wie een ongewenschte invloed uitgaat op hun omgeving, acht de Regering het noodzakelijk, dat deze zal worden opgetreden tegen hen, die toonen hun verplichtingen ten deze niet te beseffen, waarom de schoolcommissies wordt verzocht, het personeel de onder haar toezicht staande scholen onder toezicht te brengen, dat Z.Exc. van oordeel is, dat bij het open onderwijs geen plaats is voor hen, die niet in te zien, dat onverminderd de verplichtingen welke zij als elk landsdienaar — voortvloeiend uit verhouding van de overheid tot den ambtenaar — te dragen hebben, op hen als onderwijzer nog andere verplichtingen rusten.

De Commissie zal er verder voor te waken hebben dat het optreden van het onderwijzend personeel schade doet aan het vertrouwen, dat de ouders in onderwijzer moeten hebben, zoodat zij niet gerust hunne kinderen aan het onderwijs op de openbare scholen kunnen doen deelnemen.

Waar blijkens 't schrijven van den 1sten G. S. 27 Sept. No. 298 X van ieder Landsdienaar hooger laag gevorderd kan worden, dat hij zich zal onthouden van daadwerkelijke propaganda, welke ontworpen is van het overheidsgezag bedoeld of daartoe leiden kan onverschillig op welke wijze zulks geschiedt, in het openbaar dan wel in het verborgden, daar het den onderwijzer bovendien, dat hij zich onthoudt van andere politieke propaganda, en bij propaganda voor de vakbeweging en soortgelijke verzoeken, verenigingsleven betreffende, een bijzondere reserve acht neme, terwijl van hem een uiterste gematigdheid kan gevorderd worden en hij zich o.a. onthoudt van heftige — langs het kanje van de strafwet — redevoeringen en hij zich in het algemeen onthoudt van in zijn omgeving gevoerde acties, welke gemoederen in beroering brengen.

Wie, 't zij door daden, 't zij door woord of geschrift toont ten deze zijn plaats niet te begrijpen, stelt bloot aan ontslag wegens ongeschiktheid, ook wanneer dergelijke uitingen bij een ambtenaar in anderen tak van dienst niet tot dergelijke maatregelen zouden leiden.

Het ontslag van den communistischen onderwijzer Van Munster heeft, volgens het A. I. D. de Pr. het volgende verloop gehad:

De heer Van Munster is in de September-vaak op het Dep. van O. en E. geroepen. Toen is hem het oog gebracht, dat hij als ambtenaar van alle en van alle daadwerkelijk contact met de communistische partij had af te zien. Dat zou dan schriftelijk bevestigd moeten worden. Een dergelijke „korte klaring“ wenschte Van Munster niet te tekenen. werd gezegd, dat hij zijn ontslag dan binnen eenige dagen verwachten kon, wat geschied is.

De Java-Bode (15 Oct.) had een interview met heer Van Munster, die per s.s. Insulinde naar Holland vertrok. In het Bataviaasch Nubl. (16 Oct.) is een onderhoud, dat de Java-Bode (21 Oct.) daarna met den Directeur van O. en E., worden enkele punten van het eerstgenoemde persgesprek weerlegd. circulaire aan de schoolcommissies is niet uitgedrukt in verband met het ontslag-Van Munster, behield de circulaire verband met de maatregelen, die door den procureur-generaal worden genomen tegen het communisme; ook was zij niet het gevolg van een wenk van den P. G. De directeur meent uitdrukkelijk in de circulaire gezegd te hebben: „wijl ik het noodachtig eens op die materie te wijzen“.

Volgens de Deli Crt. (20 Oct.) is het slechts voor den heer Van Munster gelukkig toeval, dat de betrokkene zooveel dienstjaren (16) heeft, dat hij niet sion zal ontvangen. Wanneer hetzelfde gebeuren met een ambtenaar, die daarvoor nog niet in aanmerking komt, zal hij, gelet op de houding door de Regering aangenomen, op dezelfde gronden, wegens ongeschiktheid moeten worden ontslagen, geheel afgezien van het feit, of hij voor pensionneering in aanmerking komt. En dan verwerpt de „Deli Crt.“ bij voorbaat een roep op de armoede, waarin een dergelijk persoon of niet met gezin, vervalt. De oorzaak daarvan ligt niet in de bij hem bestaande, afwijkende mentaliteit en de daaruit voortspruitende actie. Zijn mentaliteit wil ook het Gouvernement hem laten, mits bij

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK“

Sweelinckstraat 158 Telefoon 36257

Tevens uitzending van Holl. en ind. Diners.

Rijsttafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger.
 Holl. Diners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.

Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK

Pension Restaurant
 Jacob Hopstraat 7 Sweelinckstraat 158

Hotel „DU PASSAGE“

'S-GRAVENHAGE

70 kamers. 100 bedden. Modern ingericht, met lift, stroomend water en centrale verwarming.

Logies en ontbijt v. af f 3.50 Pension v. af f 6.00

Onder zelfde Directie Hotel DE ZALM

VERLOFGANGERS!
 Wanneer U zich in Den Haag vestigt, laat dan al uw **Wasch- en Strijkgoed** behandelen bij de
Stoomwasserij DE KRUYFF,
NOORDERBEEKSTRAAT 82 — TELEF. 36207
 Voor het niet wegraken van goed wordt ingestaan.

allechts onthoudt van tegen het Gezag gerichte actie. Kan hij dat laatste niet, dan zijn de gevolgen daarvan voor zijn rekening en niet voor het Gouvernement.

Het V.A.B.I.N.O.I.-congres te Jogja.
 De Locomotief (15 t/m. 18 Oct.) geeft een uitvoerig verslag van het congres van de Vereeniging van Ambtenaren bij het Boschwezen in Ned. Oost-Indië. Op het congresdiner wees de directeur van Landbouw, dr. Rutgers, op den goeden corpsgeest, welke de boschambtenaren bezit, die hun de belangen van het Boschwezen te allen tijde en voor alles doet dienen. De heer R. Rutgers verder op, dat de oppositiestemmen, welke in het orgaan der vereeniging Teclona tegen de huidige regeringspolitiek van tijd tot tijd tot uiting komen, de volle belangstelling hebben van de dienstleiding en het departement, ook al omdat zij blijk geven van een intens medeleven van de ambtenaren met de belangen van het Boschwezen, al mag men dan ook diverse gevallen tot verschillend inzicht komen. Bij het debat omtrent de *houtverkooppolitiek* merkte voorzitter, de heer Wins, op dat de algemeene indruk welke ten congresse is gewekt, is dat de toestand van het oogenblik zeer zeker niet bevredigend kan worden genoemd; van alle kanten zijn wegen aangegeven tot verbetering en is er gewezen op bestaande gebreken. Ten aanzien van een onderwerp heerschte echter absolute eenstemmigheid en wel, dat het gemengd bedrijf in den vorm waarin het oorspronkelijk is voortgezet, unaniem door het geheele corps wordt afgekeurd. In het kort ging de voorzitter daarna na wat naar de verschillende sprekers is te berde gebracht, waarbij hij in het bijzonder stil stond bij de interessante door cijfers gestaafde mededeelingen van den heer Hart betreffende de sortimentsverdeling, waaruit duidelijk is gebleken, dat bij leveringen als die van Zuid-Afrika *dwarsslagers* de gevolgen terdege moeten worden overwogen en de prijsstelling zeer zorgvuldig moet geschieden.

De heer F. Kramer hield een voordracht over *Cultuurproeven met enkele wildhoutsoorten*, verduidelijkt voor 58 lantaarnplaatjes. Het onderwerp is de kunstmatige verjonging, de cultuur dus van een 30-tal boomsoorten; resultaten van 8 jaar proefnemingen op zes terreinen, uitgevoerd door het Boschproefstation in samenwerking met de plaatselijke houtvesters. De natuur werd geleid op het onderzoek in het complex Gadoengan (residentie Kediri). De stoot tot dit onderzoek werd gegeven door het voorstel van de commissie tot ontwikkeling van de fabrieksnijverheid in Ned-Indië aan de Regeering, om door het Boschwezen proefaanplantingen te doen aanleggen van z.g. *inlandshoutsoorten*, d.z. die, meestal snelgroeiende soorten, welke in de eerste plaats bruikbaar zijn voor verschillende houtverwerkende industrieën (lucifers, sigaretdoosjes, papier, pakkisten, enz.). Hierbij kwam, dat het oog op de noodzakelijke gebreken zorg voor de behoorlijke voorziening van loobasten voor de plaatselijke leerlooierij, het onderzoek naar de cultuur van loobastboomsoorten. Verder werd het onderzoek uitgebreid tot de voor meubel en snijwerk geschikte *edelhoutsoorten*, en tot verschillende *bouw- of constructiehoutsoorten*.

UIT DE INLANDSCHE PERS

De Indo-Europeaan vraagt agrarische rechten op den grond in Ned.-Indië.
 II (Slot).

De in het vorige Koloniaal Weekblad geleverde berichten over dit onderwerp zijn voor den schrijver de aanleiding geweest, om in een oproep tot alle belanghebbende personen in de Inlandsche maatschappij en tot alle intellectueelen onder de Sumatraansche bevolking, als tegenactie, het dringende verzoek te richten, al hun invloed en hunne kennis te gebruiken, opdat het schoone en rijke eiland van Sumatra ontsien aan het gevaar, dat het bedreigt. In de laatste, gezonde en uitgestrekte eiland, waarvan de koloniale goud- en zilvermetalen, zoomede de voor de Europeesche markt waardevolle producten als steen, als den knop van een welriekende bloem, die al hare geuren in den omtrek verspreidt. Aansluiting van en eenstemmigheid ten deze bij alle Sumatranen kunnen eene groote kracht ontplooiën, voor de verkregen rechten handhaven, het levensbestaan van den Sumatraan verzekeren en het dreigende gevaar, waarvan hier sprake is, wellicht verhinderen.

Willem v. d. Waals
 REPERENKAPPER — v/h Chef van de Firma JUSTMAN JACOB
 PLAAN, hoek Populierstraat No. 2 — Telefoon 31168
 GEVESVIGD SEDERT 1916
 VOLGENS DE MEEST MODERNE EISCHE INGERICHTE
Heeren Kapsalon
 Grote Collectie PARFUMERIËN en TOILETARTIKELN
 tegen zeer concurrerende prijzen

MAISON BLOM
 2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703
 Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

Men spreekt, zegt de schrijver, zoo dikwijls van rechten die plichten geven, doch even waar is het dat plichten rechten geven.

En als aan den Indo-Europeaan in Ned-Indië dan ook agrarische rechten worden verleend, dan is het, zijns inziens, niet meer dan billijk, dat aan den Sumatraan ook de rechten van den Europeaan worden toegekend, waardoor hem de gelegenheid wordt gegeven de hoogste ambtelijke functies te vervullen, voorts hooger onderwijs te kunnen genieten en het kies- en stemrecht uit te oefenen.

De bedoeling van den oproep van den schrijver is het bestuur op te wekken aan den landbouwenden Sumatraan gelijke kansen te geven voor het verbeteren van zijn levensbestaan en den Sumatraanschen bodem van den onwetenden Sumatraan te beschermen.

De eerste vrouwelijke Indische Arts.
 Bij de opening van de Volksraadszitting in de maand Mei 1924 zeide de Landvoogd, dat het feit, dat de eerste vrouwelijke Indische arts in de geneeskundige praktijk was getreden, wel bijzondere vermelding verdiende.

In het blad „De Amboinees” van Mei—Juni 1924 voegt men daaraan met groote voldoening toe, dat, door dit op officieele wijze vermelde feit, het bewijs is geleverd dat de ten aanzien van de soldatenkinderen in het jaar 1911 gevolgde onderwijspolitiek vruchten heeft gedragen.

In dat jaar trad de Ambonsche school voor de Amboneesche en Menadoneesche soldatenkinderen in de plaats van de Europeesch Lager Onderwijsschool.

De eerste vrouwelijke Indische arts, met name „Nona Thomas”, is de dochter van een sergeant van het 3e Bataljon Infanterie, in garnizoen te Kota Radja (Atjeh). Zij is afkomstig van de 2de Europeesche lagere school aldaar, welke geheel en al bestemd is voor het onderwijs van soldatenkinderen.

Op de vraag, welke de resultaten zijn van de Ambonsche school, antwoordt de schrijver, dat, als de Regeering werkelijk de uitkomsten daarvan wil weten en vergelijken met die van de Europeesche lagere school, die vroeger zoovele goede werkkrachten leverde, zij teurgesteld zal uitkomen.

Hollandsch-Inlandsche scholen, Chinese scholen rijzen in Ned-Indië als het ware uit den grond.

Elke Residentie heeft haar Muloschool, te Bandoeng en Djocjarta bestaan de Algemeen Middelbare scholen, terwijl te Batavia een Rechtshoogeschool en te Bandoeng een Technische Hoogeschool wordt aangehouden.

Indië springt door bestuurshulp vooruit en trekt partij van de Westersche wetenschap en Westersche energie.

Wanneer de Europeesche Lagere school zich niet onttrekt aan de onderwijsbelangen van de Ambonsche en Menadoneesche soldatenkinderen, dan lijdt het geen twijfel of zij zullen eenmaal ook van dat hooger onderwijs profiteren.

De schrijver gebruikt deze gelegenheid de hoop uit te spreken, dat, zoowel de Landvoogd als het legerbestuur zullen willen inzien, dat het onderwijs op de Ambonsche school onvoldoende is voor de Ambonsche soldatenjeugd.

De uitkomsten, welke die school oplevert, zijn te gering.

Het vereenigen van de Ambonsche school met de Middelbaar Onderwijsschool is eene aaneensluiting, welke men zou kunnen vergelijken met eene defecie loopbrug, die het schip met den vasten wal verbindt. Liever zou men zien:

Omzetting van de zoogenaamde Ambonsche scholen te Meester-Cornelis, Kota-Radja, Djocjarta, Magelang, Tjimahi, Malang en Makassar in Europeesche lagere scholen (als voorheen) of in Hollandsche scholen, ten behoeve van de kinderen van mindere militairen, of gewezen militairen, afkomstig uit de gewesten Ambon, Menado en Timor en Onderhoorigheden, den Christelijken godsdienst belijdende, welke scholen ook toegankelijk zullen zijn voor Christen-kinderen van denzelfden landaard, wier vaders geen militairen of gewezen militairen zijn.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een en ander over het Chineseche vereenigingsleven ter hoofdplaats Padang (Westkust van Sumatra).
 II (Slot).

De genoemde vereenigingen Tong Chee Hwee, Hok Tek Tong en Heng Beng Tong zijn de 3 grootste en

WEEFSCHOOL „SMEDA”
 MARGARETHA VERWEIJ
 AMSTERDAM DEN HAAG BLARICUM
 Handweefwerk Egyptisch vlechten
 Raffia werk
 LESSEN EN CURSUSSEN

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL - MAATSCHAPPIJ**
 Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
 Statutaire Reserve - 20,045,032.-
 Buitengewone Reserve - 22,660,000.-
 Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentschappen te ROTTERDAM en 'S-GRAVENHAGE,
 Vestingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
 Incasseringen en Financieringen.
 Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
 Reiscrédietbrieven.
 Deposito's.
 Rekeningen-Courant.
 Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers
 HEERENGRAHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
 BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN
 :: Safe-Inrichting ::

**Dr. LAHMANN'S
 SANATORIUM**
 Weisser Hirsch
 DRESDEN
 Chef-arts: Prof. Dr. L. R. GROTE
 Physikalisch Diätetische Heilweise
 (Natuurgeneeswijze naar diët)
 Psychotherapie - Inhalatorium - Insulin-behandeling
 Vrouwenklinik (bevallingen) - Kuur tegen
 vermagering en vetzucht.
 Behandeling naar de nieuwste wetenschappelijke methoden. — Uitgezonderd zijn tuberculose en zielsziekten.
 Volledige geneeskundige behandeling met normale toepassingen, als massage, alle soort baden, enz., benevens voeding 15 Mark per dag
 Kamer vanaf 2 Mark
 HET GEHEELE JAAR GEOPEND. PROSPECTUS GRATIS

**SCHOENMAKER
 BLIJF BIJ JE LEEST!**
 Een oud spreekwoord en een wijs spreekwoord. Alleen in zijn eigen vak kan iemand iets goeds praesteeren. Een bankier heeft geen verstand van den kaashandel, evenmin als een electricien van hondenscheren. Maar allemaal kunnen zij in enkele uren leeren drukken, teminste als men de verzekeringen gelooft der handelaars in
**KANTOOR-
 DRUKMACHINES.**
 Als men dan zoo'n machine aangeschaft heeft, valt het aanleeren van het drukkersvak lang niet mee, het werk kan niet halen bij dat van een goed geoutileerde drukkerij en slecht reclamedrukwerk is het tegendeel van een reclame. Indien gij echter met uw drukwerk eer wilt inleggen en er de aandacht op wilt zien gevestigd, bestelt het dan bij de
N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

NIJMEGEN

Stoomververij en Chemische Wasscherij
GEBR. POLKAMP & Co

Fabriek en Kantoor:
Wolfskuilsheweg - Telefoon 1641

Filialen:
ZIEKERSTRAAT 4 te NIJMEGEN
BAKKERSTRAAT 60 te ARNHEM

Reinigt en Verft alles

BOULANGERIE - VIENNOISE

Speciale Broodbakkerij

Firma Joh. van Gemert Jacobs

GROOTE STRAAT 15 - TELEFOON 1558 - NIJMEGEN

Eenigst adres voor **Hollandsche-, Fransche- en Duitsche Broodsoorten Wagens in alle wijken.**

BAHLMANN & Co.

GROOTE MARKT 13-14-15

NIJMEGEN

Het Oudste en Soliedste adres
voor
MANUFACTUREN DAMES- en KINDER-CONFECTIE

THEO WANDERS & Co.

Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441

NIJMEGEN

Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's

Zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden
STEMMEN - REPAREREEN - VERHUREN - INRUILEN

De grootste en soliedste Magazijnen

in alle soorten Noord-Brabantsch Schoenwerk

GEBR. DE MANDT

GROOTHANDEL IN SCHOENEN

's-HERTOGENBOSCH, Hooge Steenweg 3
NIJMEGEN, Houtstraat 38 - Telefoon 1156

J.H. KAPPÉ NIJMEGEN

BRANDSTOFFENHANDEL

AREND NOORDUIJNSTRAAT 15-17 - TELEF. 2336

Alle soorten **Brandstoffen**
prima en tegen concurrerende prijzen

NIJMEEGSCHE IJZERHANDEL

Molenstraat 79-81 Broerstraat 16.

Het meest gesorteerd en goedkoopste adres voor
huishoudelijke artikelen, Gereedschappen, enz.

Vraagt prijzen s. v. p.

Verzending naar Oost- en West-Indië onder garantie.

J. J. REESER

Piet Heinstraat 116 Telefoon 31740

'S-GRAVENHAGE

Solied adres voor Complete Meubilering van Woningen
BILLIJKPRIJZEN PRIMA KWALITEITEN
RUIME KEUZE

Vraagt gratis Prijsopgave!

Bergplaats voor Meubels. Verhuizingen.

oudste ter plaatse en het zal de verschillende bestuursleden daarvan zeker tot groote vreugde stemmen en met trots vervullen te weten, dat die vereenigingen, na zulk een langen tijd, nog gezond en krachtig overeind staan.

Eene dergelijke werkzaamheid en het ten toon spreiden van zooveel trouw aan de vereenigingen, verdient in alle opzichten den hoogsten lof, terwijl mr. van zeggen, dat, zonder die trouw, aan geen jubileumviering zou kunnen worden gedacht.

Toch geeft het vieren van 3 dertigjarige jubileums op nagenoeg hetzelfde tijdstip, den schrijver de opmerking in de pen, dat, als de besturen dier 3 vereenigingen de handen ineen konden slaan en, na overleg, er toe konden besluiten samen te werken en één vereeniging te vormen, dat alles dan op veel economischer voet zou kunnen worden ingericht en veel energie zou kunnen worden gespaard.

Dan zijn geen 3 verzoeken om toekenning van rechtspersoonlijkheid, of verlenging daarvan, meer noodig, terwijl, zoowel de uitgaven als de werkzaamheden, tot op 1/3 zouden kunnen worden verminderd, hetgeen een belangrijke besparing kan geven.

Doch zulk eene oplossing kan alleen geschieden, wanneer werkelijke eensgezindheid en oprechte goede trouw bij alle leden aanwezig is.

Er zijn vele Chineseche vereenigingen, doch het doel, waarmede zij werden opgericht, is vrijwel hetzelfde, n.l. het verhoogen van het peil van den Chinesechen stam en om daaraan leiding te geven.

Verder kan men waarnemen, dat verschillende bestuursleden eener vereeniging tevens bestuurslid zijn van andere vereenigingen en, hoewel zulk eene belangstellende bemoeienis zeer te prijzen is, zoo kan men daaruit nog niet zeggen, dat daaruit veel samenwerking en aaneensluiting spreekt.

Toch acht de schrijver het nuttig en noodzakelijk onder de aandacht van de Chineezzen te brengen, dat in die aaneensluiting en samenwerking hun kracht ligt.

Drie vereenigingen, drie vereenigingsgebouwen, drie jubileumfeesten met 3 dagen eerbiedbetoon, alles voor hetzelfde doel; zou het, zoo vraagt de schrijver, niet wenschelijk en het oogenblik gekomen zijn voor de groote vereenigingen om de besprekingen over aaneensluiting in te leiden?

China en Rusland.

Het geschil, dat de Chineseche en Russische regeeringen gedurende zoovele maanden heeft bezig gehouden, is, volgens mededeeling, voorkomende in de „Sinar Sumatra" van 11 Juni 1924, thans geëindigd.

Geruimen tijd was de verhouding tusschen beide regeeringen zeer gespannen, doordien de Chineseche regeering weigerde de Sovjetregeering te erkennen en deze troepen naar Mongolië zond, terwijl de vreemde mogendheden oorlogsschepen naar de Chineseche wateren zonden, ter bescherming van hare respectieve landgenooten.

De politiek in het Oosten van Azië werd dus bedreigd, doch de Chineseche regeering bleef door haar bezadigde houding de hoop bewaren, dat het haar gelukken zoude eene schikking in het leven te roepen.

Zij is daarin geslaagd en heeft — onder erkenning der Russische Sovjetregeering — eene overeenkomst met haar aangegaan, waarbij in hoofdzaak zou zijn bepaald, dat de spoorwegen in Oost-Azië onder Russisch beheer komen en dat dit beheer verplicht is die spoorwegen over te nemen en de door China daarvoor gemaakte schulden te betalen.

Voorts zou, overeenkomstig de bestaande regeling met Amerika, Engeland en de andere Westersche mogendheden, de Sovjetregeering, ten behoeve van het Chinesech onderwijs, de gelden overdragen, welke China als schadevergoeding, ter zake van den Boxer-opstand, aan Rusland heeft te voldoen.

De bestaande Russische concessies in China kunnen geheel of ten deele aan derden worden vervreemd, waar tegenover de Russische regeering de soevereine rechten van China op Mongolië erkent en aanneemt in den kortst mogelijken tijd de Russische troepen uit die streek terug te trekken.

Het feit, dat Rusland thans zijne concessies in China aan derden kan verkoopen of verhuren, geeft aan den verslaggever de opmerking in de pen, dat de zwakke houding ten deze van de Chineseche Regeering gevaar voor haar kan opleveren.

Literatuur-Overzicht.

Insulinde.

Bij P. Noordhoff te Groningen is verschenen: Insu-

F. C. DE BRUIJN

Danckertstraat 43 Telef. 34088

Comestibles, Vleeschwaren
Koloniale Waren
Indische Ingrediënten
Bezorging door de geheele stad

Kristal, Porselein, Luxe Artikelen
W. KONIG
Prinsenstr. 92 naast de Fotogr. - Tel. 14779
Valeriusstr. hoek Dunklerstr. - Tel. 33459
Tafel-, Ontbijt- en Theeserviezen

lind. Schetsen van land en volk van Ned. Oost-Indië samengesteld door D. Wouters, redacteur van Christelijk Schoolblad „Onze vacatures" en J. van zen, gouvernements-oud-wijzer. Met medewerking en inleiding van J. Koning, oud-redacteur van Soerabajasch Handelsblad en een slotwoord van dr. A. M. Brouwer, hoogleraar te Utrecht.

Dit zeer lijvige boekwerk (836 blz. druks) is bloemlezing uit wat tal van bekende en gezaghebbende schrijvers over allerlei onderwerpen met betrekking tot Indië hebben gepubliceerd. De uitgebreide materie is verdeeld in drie groote rubrieken: 1. Cultuur en geschiedenis der Indonesiërs; 2. de Groot-cultures; 3. de geschiedenis van Indië en algemeene overzichten.

Hoewel het werk bestemd is gebruikt te worden het voorigezegt onderwijs op normaal- en kweekscholen H.B.S., gymnasia en lycea, lijkt het ons, door de der onderwerpen, ook niet minder voor volwassene geschikt.

We heeten deze nieuwe poging om door geschiedkundige dichters bij Nederland te brengen, hartelijk welkom; de klinkende namen op den titel zijn ons een waarborg dat de uitgave zal beantwoorden aan gestelde doel.

Het boek, verschenen onder het motto der Vereeniging Oost en West: „Het koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang", leent zich, vooral ook den rijk vergulden band der gebonden exemplaren, stekend tot een inderdaad nuttig Sint-Nicolaasgeschenk.

Levensbericht van den Heer Ch. R. Bakhuisen van den Brink.

In de dezer dagen verschenen jaargang 1923-24 Handelingen van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden, is opgenomen het levensbericht van den Heer Ch. R. Bakhuisen van den Brink († 12 1923 te 's-Gravenhage), in leven Eere-Voorzitter van „Oost en West".

De schrijver, de Heer H. D. H. Bosboom, geeft in dit boek een zeer uitvoerige en nauwkeurige biografie van grooten waarde getuigende necrologie een waardig beeld van het welbestede, rijke leven van den hoogbegaafden Bakhuisen van den Brink, wiens beminneelike, zachtaardigheid en onbegrensde goedheid ieder moet zijn opgevallen, die met hem in verband raking kwam. Het geschrift van den hr. Bosboom inderdaad op waardige wijze de welverdiende eer door tal van vereerders gebracht aan de nagedachten van een, in alle opzichten, braaf en verdienstelijk mensch.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 47. Berichten van de Afdeling Ethnographisch museum van het Koloniaal Instituut No. 18. Eene ander over de bereiding van sucade op Corsica, door W. L. Utermark. — Handelsbeweging van suiker in verschillende landen der wereld in het jaar 1924, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. I. Deutschland. — De suiker en de irrigatie. — Alg. Vergadering van Rubberplanters Oostkust van Sumatra. — Kultuurberichten (Inlandsche rubber). — Kleine mededeelingen. — Keerswezen. — Financiële berichten en verslagen. — Mededeelingen over de overige vaste rubrieken. — De afd. Ethnographisch museum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over vezelstoffen en plantenziekten en -plagen.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 16. De Inlandsche cultures in Oeganda, door J. E. A. den Doop. — Eene nieuwe gegevens over den Inlandschen landbouw gedurende de laatste jaren, door C. W. Bagchus. — Inlandsche rubbercultuur en de groote rubberfabriek van Singapore, door H. — Algemeen Proefstation van den Landbouw (vervolg). — Sprokkelingen uit buitenlandsche pers. — Bereiding van palmolie. — Selectie in de rubbercultuur. — Het koffiebossenboek-fonds.

Vulkanologische Mededeelingen.

Van de door den Dienst van den Mijnbouw in Nederland gepubliceerde Vulkanologische Mededeelingen is het 6e Nr. verschenen.

De inhoud bestaat uit een verhandeling van ir. L. J. van Es over de uitbarsting van den Galoenggoeng van 17 Juli 1918 en volgende dagen, benevens een herhaald beschrijving van de uitbarstingen van 1822 en 1899 (9 foto's). — Verder uit een studie van ir. N. M. J. Taverne, getiteld: De Galoenggoeng en Telaga Boda (met 10 platen en kaarten en 11 foto's).

Djawa. Orgaan van het Java-Instituut.

Het Sept.-Nr. opent met een artikel van S. Kalf over de Javaansche schilderkunst. — A. O. geeft vervolgens eene beschouwing over het proefschrift van Dr. Engels hard inzake de geestesgesteldheid bij den Javanen, onderzocht met behulp van platen. — Verder bijdragen over

HEEREN MODE ARTIKELEN
G. DE VRIES - REINKENSTRAAT 36

SPECIALITEIT IN HEEREN HOEDEN
OVERHEMDEN EN DASSEN

H. HELMERS
 BONISTRAAT 31 TEL. 14844
 'S-GRAVENHAGE

In COMESTIBLES
 en KOLONIALE WAREN

TELEFOON 2353 TELEFOON 2353
„GARAGE ARNHEM“ Utrechtseweg 156, ARNHEM
LUXE VERHUURINRICHTING
 Electriche Reparatie-inrichting. Levering
 van elk merk Auto, Motor of Rijwiel.
 Stalling, Boxes, Benzine Pomp, Stock
 Goodyear Banden. — Free air station.
J. F. BLOMMESTIJN
 TELEFOON 2353 TELEFOON 2353

NIJMEGEN
H. J. C. TER HORST
 v. h. N. V. PROVINCIALE IJZERHANDEL
 MOLENSTRAAT 126, Tel. No. 1835 NIJMEGEN.

SPECIAAL ADRES voor
complete Keuken-Inrichtingen

... op Bali, door J. Kats; Mevr. A. J. Resink—Wil-
 ... over houtsnijwerk; Mevr. M. V. Moens—Zorab over
 ... koeliet en animisme, enz. — Tusschen den tekst
 ... afbeeldingen.

De Indische Post.
 In het Nr. van 18 Oct. voortzetting van het interview
 ... ond-Gouv.-Generaal Idenburg; thans o.a. over de
 ... onderwerpen: Poenale Sanctie (volgens den
 ... interviewde niet ongeoorloofd en te handhaven waar
 ... niet te missen is); Hooger Onderwijs in Ned.-Indië
 ... is niet een van de zielsbegeerten der Inlandsche
 ... gewoest; wij hebben het er van boven-af
 ... (gelegd). — Verder in dit Nr. o.m. het vervolg van
 ... „ambieverhalen“. — Edelgesteenten, door H. van
 ... — Onze scheepvaart, enz.

De herziening der Staatsinrichting van Ned.-Indië.
 In het jongste Nr. van Stemmen des Tijds onderwerpt
 ... Mr. J. C. Kielstra de aanhangige wetsontwerpen
 ... een herziene Staatsinrichting van Ned.-Indië aan
 ... critische beschouwing. De schr. is van meening dat
 ... ontwerpen de invloed van Nederland en zijne
 ... tegenwoordigers op den gang en de regeling van
 ... in Indië practisch zeer moeilijk wordt gemaakt.
 ... is de rationalistische opzet der ontwerpen oorzaak
 ... hun inhoud zich bij hun verheffing tot wel geens-
 ... aan sluiten bij den historisch gegroeiden toet-
 ... het land zou worden overgeleverd aan de macht
 ... een groep beroeps politici. Prof. K. hoopt dat de
 ... meening in Nederland alsnog gelegenheid zal
 ... zich over een en ander te uiten, vóór een be-
 ... deling in de Staten Generaal haar wellicht voor een
 ... ongen feit stelt.

De Vrijheid.
 In het Nr. van 19 dezer uit de heer E. S. zijne ver-
 ... waardiging over het feit dat zoovele Indische am-
 ... zich schuldig hebben gemaakt aan het aannemen
 ... recourcommissies. Hij acht het diep beschamend
 ... het kwaad klaarblijkelijk ontstellende afmetingen
 ... aangenomen. Dit aannemen van geschenken van
 ... financiers aan den lande, doet denken aan de beruchte
 ... monumentenjacht der Oost-Indische Compagnie-am-
 ... ten. Hij die zich met recourcommissies inlaat acht
 ... in sommige opzichten weinig beter dan een land-
 ... rader.

In hetzelfde Nr. vindt Dr. D. J. Hulshoff Pol gelegen-
 ... nogmaals de door hem voorgestane denkbeelden
 ... voren te brengen, ontwikkeld in zijn bekende
 ... schure; Het recht van den Inlander op zelfregeeren
 ... zijn economische ontwikkeling.

50 Jaar economische statkunde in Atjeh.
 In het onder dezen titel ten vorige jare bij W. P.
 ... Stockum en Zoon te 's-Gravenhage verschenen boek
 ... den hr. Joh. Langhout, heeft thans bij diezelfde
 ... een Engelsche vertaling het licht gezien. De titel
 ... The economic conquest of Acheen by the Dutch.

BOEKAANKONDIGING.
 „Mensen en haar zusters“, van Ingeborg Vollquartz.
 ... vertaling van Mevr. Risselada—Garzer, is een bij
 ... uitgevers-Maatschappij „Elsevier“ verschenen roman.
 ... milieu-schildering, in een Deensche garnizoenstad,
 ... een gezin — waarvan het hoofd Kolonel is — met
 ... volwassen dochters. Het gegeven zou evengoed op
 ... landschen bodem passen, vooral ook door den
 ... van inkleding zonder lokaal-teekening. Geen
 ... schokkende gebeurtenis vult de inhoud, alleen
 ... — en ze is gewichtig genoeg — de oude geschie-
 ... die altijd nieuw blijft in het familie- en gezins-
 ... De vrouwelijke karaktertrekken vooral zijn met
 ... hand geteekend; het geheel ademt warmte en
 ... heit. De roman is van eenvoudige maar fijne
 ... en zal ook hier te lande, als zuivere, gezond-
 ... lectuur alle waardeering vinden.

In den uitgever W. de Haan, Rembrandtkade 35,
 ... is verschenen: „Meno's Indisch Prenten-
 ... met versjes voor de Jeugd.“ De uitvoering van
 ... versje is keurig, de teekeningen artistiek en de
 ... trekking hebbende versjes in den juisten
 ... met het Indisch publiek zal zich de aanschaffing
 ... of Kerstmisgeschenk voor de jeugd
 ... niet beklagen.

De Kalender „Het geheele jaar rond“, welke de N.V.
 ... Wzn's Boekhandel, Drukkerij en Uitgevers-
 ... te Almelo, uitgeeft, is samengesteld door
 ... Potillon en A. B. van Tienhoven.
 ... fraaie uitvoering met de veelal uitmuntend
 ... bekende weekblaadjes en de aantrekkelijke onder-

schriften en de practische in-deeling, kan de aanschaf-
 ... ing, als bizonder geschikt voor de huiskamer, alleszins
 ... worden aanbevolen. De prijs bedraagt f 2.75.

Suriname.

Naar „De West“ van 14 October verneemt heeft de
 ... heer Welle, Agent der Nederlandsche Handelmaats-
 ... chappij in Suriname, ontslag gevraagd, dat eervol ver-
 ... leend is. De datum, waarop dit ontslag zal ingaan, staat
 ... echter nog niet vast, zulks in verband met het besluit,
 ... dat in Amsterdam zal worden genomen ten opzichte der
 ... benoeming van een plaatsvervanger.

In hetzelfde blad lezen wij nog de volgende berichten:
 „Naar Venezuela. De heer A. Currie, landmeter ter
 ... Domeinkantore, is benoemd in dienst van de Bataafsche
 ... Petroleum Maatschappij, afdeling Venezuela. Hij ver-
 ... trekt vermoedelijk in December. De aanstelling is ge-
 ... schied op gunstige voorwaarden; een traktement van
 ... 350 dollars per maand, met vrije geneeskundige behan-
 ... deling en alles verder vrij gedurende de velddagen.
 ... Voorloopig is de overeenkomst aangegaan voor twee
 ... jaren.”

„De heer J. W. van Dijk, assistent aan het scheikundig
 ... laboratorium van Prof. J. H. Aherson te Wageningen, is
 ... benoemd tot landbouw-scheikundige aan het departe-
 ... ment van landbouw in Suriname.”

„Fantasie? De New York „Sun“ bevatte 10 Septem-
 ... ber een oproep van tien man om per vliegtuig in de
 ... binnenlanden van Britsch Guyana naar diamanten te
 ... gaan zoeken. Leider dezer expeditie zou zijn de heer
 ... James T. Rogers, geboren in Demerara, van wien het
 ... Amerikaansche blad weet te vertellen, dat hij in vier
 ... dagen tijd voor zeventien duizend dollars aan diamant-
 ... ten vond in Britsch Guyana. Verder zou aan den tocht
 ... deelnemen Dr. Clark, Canadeesch vliegenier in den
 ... oorlog, terwijl men nog zoekende was naar een tweeden
 ... vliegenier en twee geologen.

Twee dagen later meldde de „Sun“, dat het aanbied-
 ... dingen regende van personen die aan den avontuur-
 ... lijken tocht willen deelnemen. De leiders hadden dan
 ... ook besloten om in October den tocht te aanvaarden.”

„Wij moeten het zien — teekent „De West“ aan —
 ... eer wij het gelooven”.

Met genoegen vermeldt „De West“ van 12 October dat
 ... de Naamlooze Vennootschap Cultuur-Mij. Rust en Werk
 ... besloten heeft tot eene belangrijke uitbreiding harer
 ... plantage, gepaard met verdere moderniseering der
 ... fabriek. De cultivatie, welke 600 akkers beslaat, zal op
 ... 800 akkers worden gebracht.

Ook ons is het bericht een waar genoegen. Rust en
 ... Werk is — naar wij meenen — de oudste van de nog
 ... bestaande suikerplantages in Suriname en het is in
 ... hooge mate verblijdend dat ze het voorbeeld volgt van
 ... de Nederlandsche Handel Mij., die hare fabriek Mariën-
 ... burg moderniseerde.

Naar hetzelfde blad verneemt, zou volgens een dezer
 ... dagen ontvangen nader telegram de bedoeling van het
 ... opperbestuur zijn om het eerst draadloze stations op
 ... te richten te Nickerie en Coronie (een vroeger bericht
 ... sprak van Nickerie en Albina). Het toestel voor Nickerie
 ... wordt binnenkort verwacht.

Omtrent de overneming van het draadloos station te
 ... Paramaribo schijnt nog steeds geen eindbeslissing te
 ... zijn genomen.

In verband met de laatste opmerking van „De West“
 ... laten wij hier een mededeeling van de „Amigoe di
 ... Curacao“ van 11 October volgen:

„Ook Suriname zal spoedig in het draadloos verkeer
 ... worden opgenomen. Onze zusterkolonie wordt door den
 ... Franschen kabel nog veel slechter bediend dan wij. Men
 ... heeft berekend, dat die kabel daár meer dan de helft
 ... van het jaar defect, dus de telegrafische verbinding met
 ... het buitenland, verbroken is.

Wel heeft Suriname twee draadloze stations: een
 ... hoofdstation in den Cultuurtuin (Stad) en een op
 ... Moengo in het binnenland. Doch deze 2 stations zijn
 ... het eigendom van de Bauxiet-Mij. en staan niet voor
 ... particulieren open. Doch er zijn sinds een paar jaar
 ... onderhandelingen gaande tusschen de Regeering en de
 ... B.-Mij. om het hoofdstation te Paramaribo over te

A. A. v. d. BORG
 Broerstraat 43
 NIJMEGEN

WARENHUIS
 voor

Galanterieën,
 Porcelein-, Glas- en
 Emaillewaren,
 Borstelwerk,
 Schoonm.-artikelen,
 Lederwaren, Staal-
 en Mandenwerk,
 Groote keuze
 Kinderspeelgoederen

Dagelijks iets nieuws.
 VASTE PRIJZEN
 à CONTANT.

P. TH. VIS, BANKETBAKKER
 ST. ANNA STRAAT 250 HOEK GROENESTRAAT
 NIJMEGEN TELEFOON 950

EERSTE KLAS BANKETBAKKERIJ
 Specialiteit in Boterspeculaas

FRANÇOIS BLOM'S

MODERNE KOOKKUNST

HET UITGEBREIDSTE
 KOOKBOEK

GEB. IN LINNEN STEMPELBAND
 f 5.50 :: f 5.50

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ
 DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

ONDANKS DE MALAISE

waren wij gedwongen, onze werkplaatsen
 ... uit te breiden, omdat het aantal onzer
 ... cliënten zich steeds uitbreidt.
 Dit komt, omdat de zakenlieden gaan in-
 ... zien, dat goed drukwerk hun zaak beter
 ... vertegenwoordigt dan smakeloos prutswerk.

Geef cachet aan uw zaak
 niet alleen door frissche en origineele
 ... etalages en door uw klanten met voor-
 ... komendheid te bedienen, doch ook door
 ... prima afgewerkt reamedrukwerk,
 ... dat niet in de prullemand gaat, doch aan-
 ... dachtig bekeken en gelezen wordt. Zulk
 ... drukwerk vervaardigt

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Het beste adres
 voor de levering van Koloniale Waren
 en Comestibles is

P. VROLIJK, Haagschestr. 1
 Telefoon 52159

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

MUTKOFFERS
 geheel gepantserd, met bak,

50 x 40 f 11.50, 100 x 50 x 40 f 12.50
 Ruimkoffers 100 x 50 x 50 f 13.50
 Boekenkoffers 50 x 50 x 50 f 8.—

SLEGTENHORST 2e Sweelinck-
 straat 131 DEN HAAG

't SPORTHUIS
GRAVENSTRAAT t/o de Bonneterie DEN HAAG
TELEFOON 16606

Specialiteit in:
**ENGELSCHERE
REGENJASSEN**
en
**WINTER-
ULSTERS**
voor
Dames en Heeren

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

... onmisbaar „De Ind. Rijsttafel” door F.R. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst”, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor Landhuizen en Villa's, enz. enz.
Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en gemeubileerde percelen.
Directeur: P. A. EBELING, Architect

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW

Reclamecampagne.

J. E. VAN VEEN 's-GRAVENHAGE, Tel. 52983
Van Hoornbeekstraat No. 61

**Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...**

Extra bewerking voor **ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN.**

nemen. Men herinnert zich, dat 2 jaar geleden de Chef van ons Station, de heer Molenkamp, in opdracht van de Regeering een onderzoek instelde omtrent de waarde en de bruikbaarheid van dat station.

De conclusie is nu, dat dit station te Paramaribo van de B.-Mij. zal worden overgenomen en er op drie andere plaatsen in Suriname nl. te Albina, Coronie, en Nickerie hulpstations opgericht. In opdracht van de Regeering is de heer Molenkamp alhier belast dit werk aldaar tot stand te brengen. Met dat doel zal de Chef van onze draadlooze samen met den monteur, den heer Roosema, de volgende maand naar Suriname gaan en vermoedelijk een half jaar daar blijven."

„De West” van 21 October schrijft:

„De waarnemende Gouverneur heeft een commissie benoemd, met het doel om onderzoek te doen naar de aanspraken, welke de heer H. A. R. Goede zou kunnen doen gelden in verband met eventuele petroleumwinning in de kolonie door het Syndicaat-Koker Jzn.

In deze commissie zijn benoemd: de administrateur van financiën als lid en voorzitter, en de heeren P. W. Hering en P. A. May, leden der Koloniale Staten, als leden, terwijl aan de commissie als secretaris is toegevoegd de heer A. N. A. van Amson, landmeter ten Domeinkantore.

Den leden is de bevoegdheid verleend, om hun mening, indien deze afwijkt van het gevoelen der meerderheid, in een afzonderlijke nota toe te lichten."

„De West” van 24 October wijdt uitvoerige beschouwingen aan de verschepingen van sinaasappelen. Onze ruimte gedooft niet daarvan meer dan het slot over te nemen:

„... Zoo is er gegronde verwachting, dat, al doende, dit exporthedrijf zich niet alleen belangrijk zal ontwikkelen, maar ook op een hooger peil wordt gebracht. De Surinaamsche sinaasappel heeft reeds een belangrijken voorsprong, doordien zij in zoetheid en saprijkheid de meeste andere soorten overtreft. Het is dus voornamelijk een kwestie om ook het uiterlijk van de vrucht te verfijnen. De aanplant wordt flink uitgebreid en naar mate deze vordert, zal ook de uitvoer aan betekenis winnen. Is men eenmaal zoover, dat deze uitvoer gewicht in de schaal legt, dan ontstaan verder vanzelf andere voordeelen. Men zal dan allicht een lagere vracht kunnen bedingen, de kosten der verpakking naar beneden kunnen brengen, enz.

In ieder geval, deze zaak biedt perspectief. Zij kan een steentje bijdragen tot oplossing van een der moeilijkste vraagstukken van Suriname: den kleinen landbouw te helpen aan loonnende uitvoerproducten. Wie daarom deze jonge exportindustrie naar boven helpt, doet nuttig werk voor het land."

De N.R.Ct. van 18 November, Avondblad A, die het artikel grotendeels overneemt, teekent daarbij aan:

„Ook ons is de kennismaking met de goedhartige Asschepeos onder de sinaasappelen wel meegevallen. Wij hebben de gelegenheid niet verzuimd met dit toch vaderlandsche product kennis te maken en smaak en sappigheid mogen genoemd worden — meestal bleken echter de vliezen der partjes wel wat stug. En: voordat de vrucht bij elke gelegenheid op tafel kan verschijnen moet de kleur veel verbeteren. Welk een gouden hart zij ook verbergt, het uiterlijk doet toch even onaangenaam aan. Maar de Surinaamsche landbouw zal het hierbij ook wel niet laten."

Omtrent de geschenken voor het leprozengesticht Bethesda schrijft „Het Vaderland” van 19 November:

„Eindelijk zijn alle vraagstukken opgelost en gaat de zending voor Suriname onder zeil.

Behalve het projectieapparaat hebben wij, dank zij de groote medewerking van den heer Mullens, zeven filmen en plaatjes er bij kunnen doen, natuurlijk Nederland's Vreugdefilm, de opening der Staten-Generaal, Koninklijk bezoek aan Urk en Giethoorn, een overzicht van de Nederlandsche sporten en het afscheid dat dr. Rademaker voor zijn vertrek naar Suriname van de padvinders heeft genomen. Verder 200 pakjes tabak, 150 chocoladerepen, 14 damborden en damspelen, twee schaakspelen, een mooi portret van H.M. de Koningin in lijst, een collectie wandplaten enz.

De Kon. West Indische Mail vervoert alles gratis. Nogmaals dank zij de groote medewerking van den heer Mullens konden wij met het geld zoo wat uitkomen."

FIRMA H. MOLIER

BOEKBINDELIJ EN
LINIEERINRICHTING
HOUDMARKT 28-30

'S-GRAVENHAGE - TELEF. 10704

De oud-gouverneur van Suriname baron Van Adriaan is te Batavia aangekomen voor een kort verblijf.

Bij Kon. besluit is benoemd tot onder-voorzitter den raad van bestuur van Suriname mr. J. L. Nyssens, procureur-generaal bij het Hof van justitie aldaar, tot lid van dien raad mr. P. H. G. W. van den Broek, gouvernements-secretaris.

In „De Telegraaf” van 23 November een kiekje de installatie van den nieuwen burgemeester Zwartewaal, den heer S. da Silva, Surinaamsch van geboorte, naar met verlof hier te lande en Surinaamsch geboorte.

Britsch-Guiana is ons weer een stap vooruit: In „Wereldkroniek” van 18 October een afbeelding van Faircy-vliegtuig voor Britsch-Guiana, gebouwd door patiënten van afgelegen plantages (?) die vroeger dagen lang over land (?) moesten vervoerd worden, twee uur naar het ziekenhuis te vervoeren.

Curaçao.

De toekomst van den Curaçaoenaar.

De Mousbode van 15 November l.l. wijdt een spreking aan de laatst bekend geworden uitvoerijf, waarop wij ook reeds de aandacht gevestigd hebben. In het bijzonder wijst het blad op de plaats, die oliebedrijf zich veroverd heeft, en vervolgt:

Deze cijfers spreken een duidelijke taal. Maar een taal, die wij helaas! met gemengde gevoelens moeten aanhooren. Natuurlijk, het aanboren van een gelijke welvaartsbron heeft voor het eiland een zeer gelukkige gevolgen. Er worden broodnodige bronnen van inkomsten geschapen, waardoor op den duur beter in vele publieke werken (waterverschaffing) voorzien zal kunnen worden, er wordt ook een opzingsmogelijkheid geschapen voor het werkloosheidsprobleem. Maar er zijn ook moeilijkheden te vreezen: de eerste plaats moet niet vergeten worden (dat de Curaçaoesche neger (wij spreken niet van den blanke Curaçaoenaar!) een pauper is, met geringe ontwikkeling, al zijn ze wel leerzaam. Welke rol zal deze nege op den duur kunnen spelen in de nieuwe industrie? Wellicht alleen de rol van den lossen sjouwer en die van den „skilled labourer.” Hier ligt een belangrijk vraagstuk, dat dringend de aandacht vraagt der bestuursautoriteiten.

Dan moeten wij ons de vraag stellen: welke gevolgen zal de industrialisatie hebben voor het geestesleven van den Curaçao-neger? Hier betreden wij terrein, waar de gevaren als gezaaid liggen. De primitieve bevolking zal economisch in betere conditie komen, doch het is meer verstoord in tropische landen dat de inlander door een misbruik van dit begin van welvaart zijn ras ten gronde richtte, waarbij wij moeten vermelden (helaas!) hoe het voorbeeld den blanken technischen arbeider reeds thans — den kens klachten ook in de Curaçaoesche pers — demoraliseerend werkt. Zoals zoo dikwijls moeten wij hier betreuren, dat het werk van den blanken arbeider verzwakt wordt door het slechte voorbeeld van den negeren van zijn ras. En juist voorbeelden spreken zoo sterk tot den primitieven mensch!

Het groote probleem van de positie van den blanke proletariër (wij benutten dezen term duidelijkheidshalve, doch wijzen uitdrukkelijk iedere onvriendelijke tendenz, die erin geleid zou kunnen worden, af) wordt op nog onlangs onze Berlijnsche redacteur wees in zijn herinneringen aan Oost-Azië in verband met de Fransche kolonisatiemethode, wordt dus thans een question brûlante voor Curaçao.

Wij hebben, bij alle vreugde over een nieuw economische opleving in Curaçao, toch gemeend, dat de sociale zijde van het economische probleem daarom niet te moeten brengen, met de schaduwen verbonden. Dit is een noodzakelijkheid, wij mogen niet alleen laten leiden door een dor welvaartslijf. Hopelijk zal ook van autoritaire zijde het probleem tijdig onder het oog worden gezien, opdat bij een betere verzorging van den neger met tijdelijke goederen, de eeuwige belangen niet in het gedrang zullen komen.

*) Jammer, dat het volgende stuk zooveel vreemde woorden bevat, het hier en daar alteminst duidelijk is, bijv. als de schrijver het over de primitieve bevolking van Curaçao en de autoritaire zijde, die het probleem nader onder de oogen moet zien.

Het van OUDS BEKENDE en SOLIDE ADRES

voor het betere genre LINGERIES, KOUSEN
TRICOTGOEDEREN en CONFECTIE is

N.V. Manufacturen Magaz. „HET ANKER”

Veenestr. 49, Tel. 12491, Heulstr. 27, Tel. 14107, 's-GRAVENHAGE

BILLIJKE PRIJZEN. :: :: BILLIJKE PRIJZEN.

GODELINESCHOOL TE HILVERSUM.

LAGERE SCHOOL VOOR JONGENS EN MEISJES.
MIDDELBARE SCHOOL VOOR MEISJES.

Prachtige, gezonde ligging. Kleine Klassen.
Prospectus op aanvraag.

De Directrices:
G. J. THOMASSEN, Ministerpark
E. J. F. SCHMIDT, Heulstr.

VERKOOPHUIS
Groot Hertoginnelaan 101
 SPECIAAL VOOR INDISCHE FAMILIES
 INGERICHT
 Bestaat ruim 25 jaar
 DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

Bonaire en Aruba.
 Een gunstig en een ongunstig bericht geeft de *Ami-De Hamburg-Amerika-lijn* zou plan hebben het *Klein Bonaire* aan te koop nemen met de bedoeling voor de schepen van de lijn, die op West-Indië van een kolenstation te vestigen.
 Als dit blad doorgaat, schrijft het blad, „zal het Bonaire een groote opleving beteekenen, en de mogelijkheid van een stoomverbinding van Curaçao met Bonaire tevens een zeer mooie oplossing gevonden worden.”

Van Aruba wordt gezegd:
 „We weten, dat prof. Grutterink en Ir. van Everdinten allelei geruchten als zou de Regeering van Venezuela haar toestemming geweigerd hebben op de plantage *Zapaté* onder Sta. Rosa.
 „Hoe vroeger al eens gezegd, hoe de waterwinning een levenskwestie is voor de *Cur. Petr. Mij.* het bedrijf op de *Isla* aan den gang te kunnen houden. Welke enorme hoeveelheid water daarvoor noodig bleek nog onlangs, toen de tankboot *Juanita* in reizen van Maracaibo 5000 ton zoetwater van de *Catumba* in het Zuiden van het Meer van Maracaibo hier aanvoerde. En dat ondanks de overvloedige regens, die in den laatsten tijd hier gevallen waren.”

De Watervoorziening van de Isla.
 „We weten, dat prof. Grutterink en Ir. van Everdinten allelei geruchten als zou de Regeering van Venezuela haar toestemming geweigerd hebben op de plantage *Zapaté* onder Sta. Rosa.
 „Hoe vroeger al eens gezegd, hoe de waterwinning een levenskwestie is voor de *Cur. Petr. Mij.* het bedrijf op de *Isla* aan den gang te kunnen houden. Welke enorme hoeveelheid water daarvoor noodig bleek nog onlangs, toen de tankboot *Juanita* in reizen van Maracaibo 5000 ton zoetwater van de *Catumba* in het Zuiden van het Meer van Maracaibo hier aanvoerde. En dat ondanks de overvloedige regens, die in den laatsten tijd hier gevallen waren.”

De nood drong, blijkt ook hieruit, dat in een weeken tijds het bijna onmogelijke geschied is en nu een pijpleiding van *Zapaté* tot op het terrein *Asiento* gelegd is om het water van *Zapaté* naar *Asiento* te vervoeren.
 „Maar moet voortdurend een ontzaglijke hoeveelheid water ter beschikking hebben. Te dien einde wordt er op de terreinen van de *Asiento* een tank of waterput uitgegraven van 2 H.A. oppervlakte en 14 M. diep, dat dus, geheel vol, 280 miljoen liter water zou bevatten.” (A. d. C.)

Boos weer.
 Het is boos weer geweest op Curaçao. Zondag 5 October begon het in den laten avond. De *Amigoe* schrijft: „Den laten avond van Zondag 11. stond de geheele Isla in vuurgloed. Vooral aan den Zuidkant boven de kust van Venezuela was de bliksem niet van de hemel af. Doch eerst na 12 uur begon ook de donder en de regen mee te spreken, een teken dat de bui meer kwam.
 „Een uur begon het pas voor goed, toen een hevige uit het Zuid-Westen het onweer in minder dan een uur naar ons eiland overjoeg. Een stortvloed van water kwam neer met een verschrikkelijk geweld zondsonden ruim één uur lang. Het weerlicht was blindend, zette den hemel en het landschap zonschijnpoelen in lichte laaie. De donder ratelde omringelde, zoodat de huizen dreunden.
 „Eenige plaatsen is de bliksem ingeslagen en ook de materiële schade werd toegebracht.
 „Het fort wees de regenmeter 55 m.M., op Otrabaja 58, op Scherpenheuvel en Port Marie 80 en Santa Rosa zelfs 122 m.M.
 „Een week later was 't weer zulk weer en de regen kwam aan.
 „Orkaanberichten in dit deel der wereld zijn nog geloopten.”

Isla.
 „De laatste week wordt er weer een nieuwe groote uit Holland voor de C. P. M. verwacht. Vóór nu hoop men er nog 2 nieuwe van dezelfde soort te krijgen.
 „Het werk van den aanbouw der nieuwe petroleum- en gaspijpleidingen is nu in volle gang. Het werk van de *Delftse Pijpleiding* op het terrein van de *Asiento* is nu voltooid en wat zeker wel niemand denken, het werk wordt nog een maand voortgevoerd dan gecontracteerd was.
 „Nu is er weer een nieuw contract afgesloten voor den aanbouw van nog 60 (sommigen beweren zelfs 80) olietanks, waarvoor de werklui spoedig uit Nederland verwacht worden.
 „Men ziet wel, dat het geen *humbug* was, toen de *Amigoe* verzekerde, dat zij hier de grootste raffinaderij ter wereld zou vestigen.” (A. d. C.)

H. Meerdink †.
 22 Novembr 11. is op Curaçao overleden de heer

REISBUREAU LINDEMAN
 'S-GRAVENHAGE
 Rotterdam - Haarlem - Arnhem - Groningen - Utrecht
WELTEVREDEN
 Geregelde Koeriersdiensten naar en van
GENUA en MARSEILLE

H. Meerdink, schoolopziener. Velen zullen dit bericht met droefheid lezen. In moeilijke tijden is de heer Meerdink op Curaçao gekomen, toen vooral een vaste hand en strenge tucht noodig was om wan toestanden uit te roeien, die, ondanks den goeden wil van enkelen, waren ingeslopen. Het blijft zijn verdienste, in menig opzicht hierin geslaagd te zijn. Onder zijn leiding is het onderwijs, dat steeds te kampen heeft gehad met een gebrek aan eerste krachten, veel verbeterd.

Uit den Verren Vreemde.

Egypte, Soedan.

Hoe gevoelt MacDonald zich nu? Wegen de buitenslandsche moeilijkheden, die het kabinet-Baldwin te beredderen heeft, hem als zoovele verwijten over verkeerd geleide politiek op het geweten, of is hij de meening toegedaan, dat die moeilijkheden zich als zoodanig niet zouden hebben voorgedaan indien hij aan het roer ware gebleven?

Het is niet onwaarschijnlijk, dat een regeering MacDonald het protocol van Genève zou hebben aanvaard. Minder waarschijnlijk is 't, dat zij de onderhandelingen met Sowjet-Rusland tot een bevredigend einde zou hebben gebracht, nu de brief van Zinowjef niet alleen als echt beschouwd wordt, maar de daarin bedoelde communistische propaganda in Britsch-Indië ook haar daadwerkelijke toepassing blijft vinden. De derde groote kwestie van den dag „Soedan” was reeds mis geloopt tijdens het premierschap van den Labour-minister. De Egyptische premier, Zagloel, had een bezoek aan Londen gebracht. Bij zijn vertrek vatte hij de Britsche bedoelingen samen in zijn telegram: „Engeland vraagt Egypte om zelfmoord te plegen; dat heb ik geweigerd”. Bij de te Londen gehouden bespreking vormde de verhouding van Engeland tot Soedan een der hoofdpunten, en was zij het voornaamste punt waarover partijen het niet eens konden worden.

Nadat Zagloel in Egypte teruggekeerd was, teekende zich de anti-Britsche geest daar al scherper en scherper. De Egyptenaar wilde niet alleen vrije meester worden in eigen land, maar hij wilde ook Soedan aan Egypte toegedacht zien. Hij erkende dat er in Egypte en in Soedan wel belangen van vreemdelingen te behartigen en te beschermen zijn, maar hij achtte en verklaarde Egypte zelf best in staat om hiervoor 't noodige te doen.

De crisis, onlangs veroorzaakt door Zagloel's verzoek om ontslag, werd slechts een nadere bevestiging van het vertrouwen, dat de Egyptische koning en de natie in hem stelden; hij bleef. Een paar ministers werden door andere vervangen.

De verhouding tot Engeland, hoewel zeer scherp, scheen ietwat getemperd doordien Zagloel een gelegheidsprogramma aanbeval, dat de meest stekelige kwestien voor een tijdje smeulend wilde laten. Later zou men er nader over praten.

Toen, plotseling, de moordaanslag op Sir Lee Stack, opperbevelhebber van het Egyptische leger, gouverneur-generaal in Soedan, door extremisten, met maar al te afdoend resultaat, gepleegd!

In volle scherpte komt nu het Britsche gevoel op tegen alles wat als tegemoetkoming en verzoeningsgezindheid verdedigd en in practijk gebracht is. In Groot Britannië en in Egypte doen de Engelschen eischen om voldoening hooren, roepen zij om maatregelen tot veiligstellen, komen zij in verzet tegen alles wat kan gelden als een verleen van meer vrijheid, volle onafhankelijkheid aan Egypte. De Egyptische regeering en de Egyptische agitators worden verantwoordelijk gesteld voor hetgeen eenige heethoofden hebben gedaan.

De moord op Sir Lee Stack gepleegd houdt de wereld het nog ontijdig van de gevolgd politiek ten opzichte van Egypte-Soedan voor, zoodat de Zinowjef-brief dit voor de Russische verbroedering gedaan heeft, komt de idealisten eraan herinneren, dat idealen zonder vasten grond even onbevredigend eindigen, als koudegrond-practijken zonder idealen.

De Egyptische regeering voelt wel haar verantwoordelijkheid, al heeft zij een zoodanige daad niet gewild en niet verwacht. Zij zit er dan ook mee te houden. Het arresteren van de moordenaars, het uitspreken van afkeer van de daad door den koning, den premier en de Egyptische pers, dit kan de publieke opinie, kan de regeering in Engeland niet bevredigen.

Volgens een bericht uit Kaïro, zouden Engelse soldaten in Soedan uit weerwraak officieren van Egyptische nationaliteit hebben vermoord. Waar 't tot zoodanige uitingen komt, zijn de hartstochten moeilijk te betengelen.

Fa Th. A. KLINKHAMER
APOTHEKER
 KONINGINNEWEG 69, hoek Jordensstraat - HAARLEM
 TELEFOON 1596
 Allop. en Homoeop. Geneesmiddelen
 Verbandstoffen, Specialité's
 Bronwateren (Natuurlijk en Kunstmatig)
 Zeer spoedige bezorging
 VERZENDING NAAR INDIË ONDER GARANTIE

Gerrouwé
Leist
 Aanschaffing of aanvulling van Uw Silver-plate, Alpacca-Silver of Alpacca Tafelgerei van GERROUWÉ
is Uw belang.
 Goedkoper en beter dan alle andere fabrikaten.
QUIST's Serviezen.
 Vraagt prijscouranten. Franco leveringen door Nederland. Export naar de Koloniën onder garantie.
Fa G. VAN WILLEGAN & ZOON
 Havenkade 4-6 SCHEVENINGEN Tel. 50844
 Goud- en Zilverwerken - Uurwerken - Naaimachines

Piano- en Orgelhandel „De Huisvriend”
 Groot Hertoginnelaan 136 Nieuwe Rijn 49
 DEN HAAG. LEIDEN.
NIEUWE DUITSCHE PIANO . f 550.-
 5 jaar garantie, gepantserd raam.
NIEUW SALONORGEL, 11 reg. f 225.-
 Groote keuze, lage prijzen. Speciaal ingericht voor verzending naar Indië.
 Levering van Piano's en Orgels in huur en huurkoop.
J. J. STOLTENHOF Jr.

Maison H. HOEK - Den Haag
OBRECHTSTRAAT 295
Heeren- en Dameskleermaker
 Atelier voor Repareeren, Keeren en Moderniseeren van alle Kleeren
Billijke Prijzen & Prima Stoffen

M. VESTER's BEDDENMAGAZIJN
„DE WITTE ZWAAN”
 Paul Krugerlaan 13 Tel. 34586
 (bij de Loosd. Brug)
 Meest vertrouwd adres voor Uw **BEDDEN, MATRASSEN, Dekens.**
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ
 Alles eigen Fabrikaat.

MAGASIN DE NOUVEAUTE'S
v.h. Gebr. LEVIJ
 Veldstraat 144 - APELDOORN - Tel. 162
WAS- EN KINDERCONFECTIE
MODE-ARTIKELN - LINGERIE
HOEDEN, enz.

CAW'S The Oldest Mark
FOUNTAIN PEN
 Onderzoeking leert gedurende dat een Caw als Vulpin met een zeer duur, steeds weer te verkrijgen is tegen alle andere merken en fabrikaten.
 Verkrijgb: in Self-filling en Safety modellen bij den Boek en Handel in Schrijfbehoeften
 Uitsl.: v. Engros Verkantoor CAW-PEN Co Schouwbroekerstraat 5 HEEMSTED (Holland)
 The Newest Pen

J. L. DEBIJE : DEN HAAG
 Weimarstraat 171 A en B Telefoon 35391
IJzerwaren, Gereedschappen
 voor Vaklieden - Amateurs
 Verzending naar de Tropen onder garantie

JOSEPH RIEP - DEN HAAG
 RIJOUWSTRAAT 83
 Gediplomeerd Coupeur-Kleedmaker
 Vanaf 8 April 1905-24 Nov 1923 werkzaam geweest bij de Fa C. H. KUHNE & ZN, Den Haag
 Damestailleurs, Sport-, Rij-, Amazonekleed-
 Heeren Rok-, Smoking-, Jaquet-,
 Colbertcostumes en Fijne Peiswaren

TE KOOP OF TE HUUR

in DEN HAAG een **dubbel HEERENHUIS** met Voor- en Achtertuin, gelegen in Duinoord 3 minuten van de Schev. Boschjes, lijn 8 en 10 (zomerlijn 14).
 Het huis bevat: Parterre: 3 ineenlopende kamers met serre, keuken, kelder, W.C., gangkast; 1e Verdieping: 4 ineenlopende kamers met badkamer, W.C., gangkast; 2e Verdieping: 2 groote en 3 kleine kamers, gangkast, W.C., zolder. Voorts kasten in bijna alle kamers, Gas- en Electr. licht.
 Het huis is eventueel zeer geschikt voor pension of herstellingsoord.
 Br. motto „Heerenhuis”, Bureau v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

Haagsch Instituut voor Handelsopleiding
 AZALEASTRAAT 51 - 'S HAGE
 Mondelinge en schriftelijke cursussen
 Boekhouden voor examens en practijk - Staathuishoudkunde en Statistiek M.O. - Staatsinrichting M.O. - Nederl., Fransche, Duitsche en Engelsche correspondentie
 Methodisch spreken.
 UITSLUITEND BEVOEGDE LEERKRACHTEN

HET BEKENDE ZUIVELHUIS „THOMSON”
 THOMSONLAAN 122 - DEN HAAG
 is momenteel het eenigste adres waar men voordeelig zijn Boter, Kaas, Eieren, Vleeschwaren en Comestibles kan bekomen tegen scherp concurrerende prijzen. Speciaal adres voor fijne Binnen- en Buitenlandsche Kaassoorten.

Vraagt Uwen leverancier
LEVENSMIDDELEN
 VAN
J. A. STAM
 AMSTERDAM (Holland).
 Speciaal in Vries- en Koelkamer-Artikelen.
 Export naar Oost- en West-Indie.

Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord”
 Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 34644
 FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISEN EN ROLLUIKEN
 Levering van alle soorten Timmerwerk

Den 22en November gaf een Reuter-telegram uit Kaïro dit bericht:
 „De hooge commissaris Allenby heeft aan Zagloel een nota overhandigd, welke verontschuldigingen eischt, een schadevergoeding van een half miljoen pond sterling, een verbod van alle politieke betoogingen en het ontslag van alle Egyptische officieren bij de Egyptische troepen in Soedan.
 Het antwoord op de nota moet binnen 24 uur worden verstrekt.”
 De nota bevatte een scherpe veroordeeling van de handelingen der Egyptische regeering. Troepen en schepen werden op Egypte gedirigeerd.
 De Egyptische troepen zijn uit den Soedan teruggeroepen. Het half miljoen P.St. is betaald. Zagloel is met zijn ministerie afgetreden. De als gematigd bekende Zivar Pasha heeft de vorming van een kabinet aangevaard. Koning Foad blijft aan. Naar het zich laat aanzien, is de rust voor het oogenblik verzekerd, maar ten koste van Egypte's onafhankelijkheid.
 Sedert 15 Maart 1922 is de onafhankelijkheid door Groot Britannië erkend, maar Londen hield een slag om den arm, door 4 punten vast te houden aan bepalingen van het oude protectoraat: de Britsche positie in Soedan, de bescherming van het Suezkanaal, de veiligstelling van vreemdelingen en de verdediging van Egypte tegen buitenlandsche bedreiging. Was Groot-Britannië er geleidelijk toe gekomen de op dit voorbehoud gegronde rechten in te perken, van Egyptische zijde werd daarentegen meer en meer aangedrongen op het prijs geven van dit voorbehoud. Thans is dit plots veranderd. De Britsche regeering zegt geen verderen inbreuk op de Egyptische onafhankelijkheid te willen maken dan het viervoudig voorbehoud toelaat, maar zij wil het hierin opgesloten recht nu in zijn volle consequentie toepassen, hiertoe gedwongen door de gebeurtenissen. Sir Allenby, de hooge vertegenwoordiger in Caïro, heeft machtiging ontvangen ter zake te doen wat hij noodig oordeelt; troepen en schepen staan te zijner beschikking.
 Naar verluidt, verklaart de Egyptische regeering zich noodgedwongen wel tot toegeven verplicht, maar zij doet tevens een beroep op de beschaafde wereld en zou zij voornemens zijn dit ook op den Volkenbond te doen. Of dit iets zal uitwerken onder de gegeven omstandigheden?
 Even nog dit om het geheugen op te frischen: Egypte heeft zoowat 6 maal, Soedan 8 maal de grootte van Engeland.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Amersfoort:
 Aan de leden wordt meegedeeld, dat a.s. Zaterdag, 29 November, des middags half drie, de eerste Zaterdagmiddagbijeenkomst, ter kennismaking van bestuur en leden onderling, in Hotel Monopole gehouden zal worden, zooals op de gezellige bijeenkomst op 6 Nov. j.l. reeds door den voorzitter in het vooruitzicht gesteld werd. Een der dames-leden heeft zich bereid verklaard dan tevens eene causerie te houden over „hare eigen ervaringen en ondervindingen in Oost-Indië.” De verwachting, dat deze proef slagen zal, is stellig niet ongegrond.

Afdeling Apeldoorn:
INDISCHE LEERGANG.
 In de tweede lezing leidde Dr. Koningsberger ons door de strook van 0-2 à 3000 voet boven zee en vestigde de aandacht op wat een nieuwigheid in Indië 't meest opviel. Zoo kregen een heurt de uitgebreide sawah's, de terrasseering en watervoorziening; de irrigatiewerken; de tweede gewassen, de beteekenis van de suikercultuur, ook voor de inlandsche bevolking; dan de bergcultures, de koffie als oudste voorop, de thee, rubber en kina; djaticultuur. Al voortgaande trekt het landschap voorbij. Tal van plaatjes verduidelikten het gezegde en evenveel bijzonderheden typeeren sterk het eigenaardig karakter. Ten slotte vertelde Dr. K., steeds even onderhoudend, van de fauna, en in onze verbeelding zagen we de zwermen witte mieren, de larven daarvan jachtmakend op de muggenlarven, de ijsvogels die kraakeelen en 't de kippen lastig maken, de vleermuizen, die tot onder het dak der galerij hun nachtverblijf zoeken of uit hun slaapboomen bij duizenden hun jachtterreinen opzoeken, de wegschietende salamanders en slangen, de kikkers en de padden..... in 't kort een biologische les, even ongedwongen als interessant.....

DAMES- EN HEEREN MODE-MAGAZIJN
C. W. VOGELS
 BOREELSTRAAT 40, b/d Boetzelaerlaan.
Lingerie, Kousen, Handschoenen enz. Overhemden, Boorden, Dassen enz.
 Verkoop op Maandrekening - Contant 5 pCt. korting.

Er zijn leden geweest die gevraagd hebben, of de deeling „nog wat doet”..... Ik hoop, dat ze het verslag zullen lezen — en de verslagen in de Courant. Er zijn ook leden, die vragen of „we nog krijgen”. Ja — er komt nog een zeer mooie avond de West, als we geld genoeg hebben, dat is in Januari en dan hopen we, dat er minstens 150 menschen wezig zullen zijn.
 De Secretaris,
 J. C. BAAR

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:
DE OOST EN WEST-MEDAILLE.
 Den Heeren Secretarissen der afdelingen wordt leefd verzocht om onder de leden hunner afdeling bekendheid te geven, dat bij het Secretariaat der eeniging, den Haag, Heulstraat 17, alsnog exemplaren beschikbaar zijn der Oost- en West-medaille (ter inruiling aan het 25-jarig bestaan der Vereeniging). Prijs per stuk f 3.50.
Van de Redactie:
 We ontvingen van den Secretaris afd. Groningen een verslag van een door Pr. Frencken gehouden voordracht, dat eerst in het volgend Nr. kan worden genomen.
Van het Informatie-Bureau:
VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTAAN
 J. Spikman te Echten als onderwijzer 2e klasse het Openbaar Europeesch Lager Onderwijs; E. A. A. de Vreede, Heerenweg 25 te Groningen predikant bij de Protestantsche Gemeente in Nederlandsch-Indië.

Mutaties van 19 tot 26 Nov. 1924

Nieuwe leden:
 J. G. A. van der Upwich, Kapitein O.-I. L., Heerenlaan 28 te Baarn (afd. Utrecht). f 5.—
 Mevrouw M. Gerlach-van Rijn, Amersfoort, Utrechtseweg 109. f 5.—
 W. Meijer, Amersfoort, Vlasakkerweg 46. f 5.—
 W. D. Coninck Liefting, Groningen, Savornin Lohmanstraat 3. f 5.—
 J. Abaroanel, Amsterdam, Overtoom 444, Belair f 5.—
 W. Clasener, Amsterdam, van Speijkstraat 14. f 5.—
 W. H. J. Liems, Amsterdam, De Clercqstr. 58 I. f 5.—
 Mevrouw G. T. Slotboom-Murkens, Den Haag, Malaboustraat 40. f 5.—
 G. J. Wiggers, Adj.-Insp. Immigratiedienst O.-I., Den Haag, Paulinastraat 31. f 5.—
 K. Beekes, Geëmployeerde B.P.M. te Pladjoe (Palembang). f 5.—

Afschrijven:
 G. J. de Haas, Amsterdam, p/a. J. Oudkerk, van Wierstraat 98.
Adresveranderingen:
 Mevr. Wed. L. Bronggeest-Schagen van Soelen, Heemstede, Heerenweg 199, naar: Den Haag, Jullianalaan 96, f 5.—
 Dr. L. Adam, Controleur B.B., van: Amersfoort, Ploegstraat 30, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
 P. Vonk, Agent Rotterdamsche Lloyd, Utrecht, van: Boomstraat 29bis naar: Bureau Vreemdelingengedragingen, Ganzemarkt.
 J. L. van Heusden, Breda, van: Ginnekenweg 29, naar: Baronielaan 223.
 K. W. Rauh, oud-Majoor Cavalerie, van: Den Haag, Ligusterstraat 107, naar: Nice, Palais l'Aiglon, Boulevard Cimiez 7.
 W. Giel, oud-Luit-Kolonel O.-I. L., van: Den Haag, Schuytstraat 100, naar: Chamonix, p/a. Em. de Vouassoud.
 W. J. Cohen Stuart, oud-Minister van Marine, naar: van: Poste restante naar: Hotel du Parc, Rue Albion

A. L. KLAASSEN
 Kleermaker
THOMSONLAAN 9 DEN HAAG
TELEFOON 35234

Wenstverrichting „VOORWAARTS”
 van Evertstraat 19, Tel. 16684
DEN HAAG
 belast zich gaarne met het
 bezorgen van
Sint Nicolaas-Cadeaux
 HET BESTUUR

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafrâchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Garage en Stal „WITTEBRUG”
 M. TH. VAN 'T SANT
 Badhuisweg 245 Telefoon 50353
 Luxe Auto-Verhuuronderneming, ook per maand
 Rijpaarden per uur f 2.50, per maand f 100.—
 Pension Stalling paarden . . . f 2.75 per dag

Vereeniging „OOST en WEST”.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

LEZERSZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I. Nederlandsch-Indië en de handel. Politische toestanden gezien door een inlander. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. Sultanaat-Island. De Sultanaatverhouding in Nederlandsch-Indië. De afschaffing van de laatste heerenendiensten op Java. Levensbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel. Ontrent het ontstaan van ziekten. De Europeesche vrouw in Indië. De hoeschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javanen gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
Serie III. No. 5. Nederlanders in Indië. 6. Het Nederlandsch-Indisch Volkeredietwezen. 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië. 8. De Slavernij in Oost-Indië.	
- Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

WASSCHERIJ „REINGOED”
 speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Goed
 ANNA VAN BUERENSTRAAT 155-157
 DEN HAAG - TEL. 71568
 uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Wasch
 ingestaan. Behandeling van alle wollen en
 wollen goederen systeem Jaeger.

GEBR. ZORN
 KLEEDERMAKERS
PRIMA KLEEDING NAAR MAAT
 op Abonnementsvoorwaarden
 Speciaal adres voor GEMAAKTE-kleding
 THOMSONLAAN 77 TEL. 33612

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULLEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

BESCHRIJVING

*Aan de Leden
 van „Oost en West”*

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS

's-GRAVENHAGE - SOERABAYA

Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. 31403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest**
bekende adres.

GROOTSTE voorraad, **BESTE** merken.

SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moden
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 3490

DEN HAAG

De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald

**“ EEN KLANK GAAT OVER
HEEL NEDERLAND DAT ”**

PEEK & CLOPPENBURG
*Het soliedst en betrouwbaarst
adres is.*

A. SCHRÖDER & C.

GROENMARKT 25, 26,
'S-GRAVENHAGE

Voor de a.s.

FEESTDAGEN

ruim gesorteerd in artikelen voor

CADEAUX

DAMES	HEEREN	KINDER
Shawls	Dassen	Zakdoeken
Handschoenen	Shirts	Shawls en
Ceintuurs	Wollen Vesten	Mutsen
Corsages	Handschoenen	Kinderspeel- goed als Pop- enz.
Zakdoeken	Dasspelden	
Pochets - Odeur	Manch. knoopen	

N. V. Meubelfabriek „DELTA”

Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 80

NIJMEGEN

Wij kunnen U momenteel aanbieden:

Complete Huiskamers van af f 315,-

EINDHOVENSCHE BOOMKWEKERIJ

TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 10

LEVERING VAN ALLE SOORTEN

BOOMEN EN PLANTEN

TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

SPECIAL ADRES VOOR HET

AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

M. A. VREESWIJK

WIJNHANDEL - UTRECHT

Uitvoerige Prijscurant op aanvraag gratis.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

TRICOT ONDERGOEDEREN

VAN

JANSSEN & TILANUS, FRIEZEVEEN